
PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN AGENSI PERSEKUTUAN

---

1. PENGENALAN

1.1. Pada tahun 2020, Jabatan Audit Negara perlu menjalankan pengauditan terhadap 147 penyata kewangan Agensi Persekutuan bagi tahun kewangan berakhir 2019 dan satu (1) penyata kewangan yang berakhir 30 Jun 2020. Daripada jumlah tersebut, 136 merupakan penyata kewangan Badan Berkanun Persekutuan, 10 penyata kewangan Kumpulan Wang Persekutuan dan Akaun Amanah serta dua (2) penyata kewangan Agensi Persekutuan lain. Agensi Persekutuan lain merupakan agensi yang ditubuhkan di bawah Akta Koperasi 1993 (Akta 502); Akta Ibu Kota Persekutuan 1960 (Akta 190) dan Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171).

1.2. Pada 11 Mac 2020, Pertubuhan Kesihatan Sedunia telah mengisytiharkan wabak Covid-19 sebagai pandemik. Di Malaysia, Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) telah dikuatkuasakan pada 18 Mac 2020 sebagai langkah pembendungan yang memberi kesan ketara kepada perniagaan dan ekonomi. Pandemik Covid-19 memberi kesan signifikan terhadap operasi Agensi Persekutuan. Pembatasan aktiviti dan pergerakan serta keperluan penjarakan fizikal dan kemudahan Bekerja Dari Rumah antara lain menyumbang kepada kelewatan penyerahan penyata kewangan tahun 2019. Kelewatan penyerahan penyata kewangan akibat pandemik ini turut memberi kesan terhadap proses pengauditan selaras dengan pendekatan norma baharu.

1.3. Mesyuarat Jemaah Menteri pada 1 April 2020 telah memutuskan penyusunan semula senarai Agensi Persekutuan di bawah setiap kementerian melibatkan penyusunan dan penamaan semula beberapa buah kementerian yang berkenaan. Bagi tujuan pelaporan ini, Jabatan Audit Negara mengambil kira perubahan Agensi Persekutuan selaras dengan keputusan tersebut.

1.4. Setakat 30 September 2020, Jabatan Audit Negara telah mengeluarkan Sijil Ketua Audit Negara terhadap 69 daripada 148 penyata kewangan Agensi Persekutuan bagi tahun 2019 seperti dalam **Lampiran 1** manakala baki sebanyak 77 penyata kewangan masih dalam proses pengauditan dan dua (2) penyata kewangan belum diterima.

1.5. Jabatan Audit Negara menjalankan pengauditan terhadap 26 daripada 148 penyata kewangan tahun 2019 dan baki 122 penyata kewangan diaudit oleh firma audit swasta. Pelantikan firma audit swasta dibuat mengikut peruntukan Seksyen 7(3), Akta Audit 1957 (Akta 62) yang memberi kuasa kepada Ketua Audit

Negara melantik mana-mana pihak yang berwibawa untuk menjalankan pengauditan bagi pihak beliau. Syarat pelaksanaan pengauditan ini telah ditetapkan melalui perjanjian yang dimeterai.

1.6. Pengauditan penyata kewangan tahun 2019 adalah berpandukan Garis Panduan Pengauditan Penyata Kewangan Asas Akruan berdasarkan *International Standards of Supreme Audit Institutions* (ISSAI). Antara perkara yang ditetapkan dalam garis panduan tersebut adalah penyediaan Memorandum Perancangan Audit, penilaian risiko dan bukti audit, komunikasi dengan pihak yang bertanggungjawab dengan tadbir urus, persampelan dan pelaporan. Ini bagi memastikan pengauditan dilaksanakan selaras dengan piawaian perakaunan dan pengauditan untuk menghasilkan laporan yang berkualiti.

2. PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN TAHUN 2019

2.1. Akta Badan Berkanun (Akaun dan Laporan Tahunan) 1980 (Akta 240), menghendaki setiap Badan Berkanun Persekutuan mengemukakan penyata kewangan tahunan kepada Ketua Audit Negara untuk diaudit dalam tempoh enam (6) bulan selepas berakhir tahun kewangan berkenaan. Kementerian Kewangan juga telah mengeluarkan Pekeliling Perbendaharaan PA 3.1 yang menghendaki penyata kewangan Badan Berkanun Persekutuan dikemukakan tidak lewat daripada 30 April tahun berikutnya.

2.2. Surat Ketua Audit Negara bertarikh 11 Julai 2018 menetapkan supaya semua penyata kewangan yang dikemukakan mestilah lengkap dan boleh diaudit (*auditable*). Penyata kewangan hendaklah mengandungi Penyata Pengerusi dan seorang Ahli Lembaga Pengarah yang bertandatangan; Pengakuan oleh Pegawai Utama yang bertanggungjawab ke atas pengurusan kewangan yang bertandatangan; dan dokumen serta jadual sokongan yang lengkap.

2.3. Sebanyak 131 daripada 148 Agensi Persekutuan telah mengemukakan penyata kewangan sebelum 30 Jun 2020 di mana 69 daripadanya telah mengemukakan penyata kewangan sebelum 30 April 2020 selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan PA 3.1. Baki sebanyak 62 Agensi Persekutuan telah mengemukakan penyata kewangan antara 1 Mei hingga 30 Jun 2020. Selain itu, **sebanyak 15 Agensi Persekutuan mengemukakan penyata kewangan selepas 30 Jun 2020 manakala dua (2) Agensi Persekutuan belum mengemukakan penyata kewangan setakat 30 September 2020.** Butiran lanjut adalah seperti dalam **Jadual 2.1** dan **Jadual 2.2**.

JADUAL 2.1
AGENSI PERSEKUTUAN YANG MENGEMUKAKAN PENYATA
KEWANGAN BAGI TAHUN 2019 SELEPAS 30 JUN 2020

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	TARIKH
1.	Pihak Berkuasa Pelaksanaan Koridor Utara (NCIA)	03.07.2020
2.	Lembaga Penilai, Pentaksir, Ejen Harta Tanah Dan Pengurus Harta (LPPEH)	22.07.2020
3.	Suruhanjaya Integriti Agensi Penguatkuasaan (EAIC)	24.07.2020
4.	Lembaga Kemajuan Terengganu Tengah (KETENGAH)	29.07.2020
5.	Lembaga Pelabuhan Labuan (LP LABUAN)	
6.	Perbadanan Labuan (PL)	30.07.2020
7.	Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA)	28.08.2020
8.	Perbadanan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam (SWCORP)	
9.	Pihak Berkuasa Wilayah Pembangunan Iskandar (IRDA)	08.09.2020
10.	Yayasan Tunku Abdul Rahman (YTAR)	22.09.2020
11.	Lembaga Tabung Angkatan Tentera (LTAT)	29.09.2020
12.	Pihak Berkuasa Penerbangan Awam Malaysia (CAAM)	30.09.2020
13.	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)	
14.	Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA)	
15.	Lembaga Pembangunan Langkawi (LADA)	

Sumber: Jabatan Audit Negara

JADUAL 2.2
AGENSI PERSEKUTUAN YANG BELUM MENGEMUKAKAN
PENYATA KEWANGAN SETAKAT 30 SEPTEMBER 2020

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	CATATAN
1.	Majlis Perubatan Malaysia (MMC)	i. Penyata kewangan telah dikemukakan pada 16 Oktober 2020. ii. MMC lewat memuktamadkan penyata kewangan berikutan beberapa proses utama penutupan akaun tidak dilaksanakan sewajarnya.
2.	Kumpulan Wang Perlindungan Data Peribadi (KWDP)	i. Penyata kewangan telah dikemukakan pada 1 Oktober 2020. ii. KWDP lewat memuktamadkan penyata kewangan kerana lewat menerima pengesahan baki bank.

Sumber: Jabatan Audit Negara

3. PEMAKAIAN PIAWAIAN PERAKAUNAN

3.1. Lembaga Piawaian Perakaunan Malaysia merupakan badan yang bertanggungjawab menerbitkan piawaian perakaunan untuk diguna pakai oleh syarikat bermotifkan keuntungan dan Agensi Persekutuan. Piawaian perakaunan yang diterima pakai di Malaysia adalah *Malaysian Private Entities Reporting Standard* (MPERS) dan *Malaysian Financial Reporting Standards* (MFRS). Pemakaian MFRS

adalah terpakai kepada Agensi Persekutuan yang tertakluk di bawah undang-undang seliaan Bank Negara Malaysia, Suruhanjaya Sekuriti atau Suruhanjaya Syarikat Malaysia.

3.2. Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM) bertanggungjawab antaranya menentukan polisi, sistem dan kawalan perakaunan awam selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61). JANM telah menerbitkan *Malaysian Public Sector Accounting Standards* (MPSAS) melalui proses tadbir urus seperti dinyatakan dalam *Ministerial Function Acts 1969* untuk diguna pakai oleh Kerajaan Persekutuan dan Negeri serta Agensi Persekutuan.

3.3. Sebanyak 57 Agensi Persekutuan menerima pakai MPERS manakala sebanyak 21 Agensi Persekutuan menerima pakai MFRS dalam penyediaan penyata kewangan bagi tahun kewangan 2019. Sebanyak 70 Agensi Persekutuan telah menerima pakai MPSAS dalam menyediakan penyata kewangan bagi tahun kewangan 2019 dan ini termasuk 10 agensi yang menerima pakai MPSAS buat kali pertama bagi penyata kewangan tahun 2019. Sebanyak 40 Agensi Persekutuan yang menerima pakai MPSAS sejak tahun kewangan 2016 telah tamat tempoh peralihan tiga (3) tahun dan menerima pakai MPSAS sepenuhnya mulai tahun kewangan 2019. Butiran lanjut adalah seperti dalam **Lampiran 2**.

4. SIJIL KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA KEWANGAN

4.1. Sijil Ketua Audit Negara mengenai penyata kewangan telah disediakan berdasarkan keperluan *International Standards of Supreme Audit Institutions* (ISSAI). ISSAI menetapkan sebanyak dua (2) jenis Pendapat Audit, iaitu Pendapat Tanpa Teguran dan Pendapat Bolehubah.

4.2. **Pengauditan terhadap 69 penyata kewangan tahun 2019 mendapati sebanyak 51 penyata kewangan telah diberi Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Tanpa Teguran, 11 diberi Pendapat Tanpa Teguran dengan *Emphasis of Matter* dan tujuh (7) diberi Pendapat Berteguran.** Selain itu, **sebanyak 77 penyata kewangan tahun 2019 masih dalam proses pengauditan manakala dua (2) penyata kewangan belum diterima.** Bagi tahun kewangan 2018, sebanyak 36 daripada 149 penyata kewangan Agensi Persekutuan tahun 2018 turut dilaporkan dalam Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) Tahun 2019. Maklumat lanjut adalah seperti dalam **Lampiran 1**. Bilangan Sijil Ketua Audit Negara bagi penyata kewangan mengikut jenis pendapat Audit bagi tahun 2019 dan 2018 adalah seperti dalam **Jadual 4.1**.

JADUAL 4.1
BILANGAN SIJIL KETUA AUDIT NEGARA BAGI PENYATA KEWANGAN
AGENSI PERSEKUTUAN MENGIKUT JENIS PENDAPAT AUDIT YANG
DILAPORKAN DALAM LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2019

BIL.	PERKARA	TAHUN KEWANGAN	
		2019	2018
PENDAPAT TANPA TEGURAN			
1.	1.1. Tanpa Teguran	51	15
	1.2. Tanpa Teguran dengan <i>Emphasis of Matter</i>	11	8
PENDAPAT BOLEHUBAH			
2.	2.1. Berteguran	7	12
	2.2. Penafian Pendapat	-	1
JUMLAH		69*	36

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2019 dan 2018

Nota : * Setakat 30 September 2020, sebanyak 77 penyata kewangan tahun 2019 masih dalam proses pengauditan dan dua (2) penyata kewangan belum diterima

4.2.1. Pendapat Tanpa Teguran

Pendapat yang dinyatakan oleh juruaudit apabila membuat kesimpulan bahawa penyata kewangan yang disediakan memberi gambaran yang benar dan saksama selaras dengan piawaian perakaunan. Sebanyak 51 penyata kewangan Agensi Persekutuan tahun 2019 telah diberikan Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Tanpa Teguran manakala sebanyak 11 penyata kewangan telah diberikan Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Tanpa Teguran dengan *Emphasis of Matter* (EOM). **Daripada 51 penyata kewangan Agensi Persekutuan tahun 2019 yang diberikan Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Tanpa Teguran, sebanyak empat (4) Sijil Ketua Audit Negara mempunyai perenggan Hal-hal Lain (*Other Matter*) manakala satu (1) mempunyai perenggan Perkara Utama Audit (*Key Audit Matters – KAM*).**

4.2.2. Perkara Yang Tidak Menjejaskan Pendapat Juruaudit

a. Perenggan *Emphasis of Matter*

- i. ISSAI 1706, perenggan EOM menyatakan atau mendedahkan perkara yang pada pertimbangan profesional juruaudit adalah amat penting dan asas kepada pemahaman pengguna penyata kewangan.

- ii. Perenggan EOM dalam Sijil Ketua Audit Negara bagi 11 Agensi Persekutuan tersebut adalah seperti dalam **Jadual 4.2**.

JADUAL 4.2
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA DENGAN
PERENGKAN EOM PADA TAHUN KEWANGAN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	ASAS KEPADA PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN <i>EMPHASIS OF MATTER</i>
1.	Kumpulan Wang Jubli Perak Pulau Pinang Dan Seberang Perai (JUBLI PERAK)	Pengurusan rekod Hartanah, Loji dan Peralatan bagi tahun 2017 dan sebelumnya tidak dikemas kini dengan teratur mengikut penjenisan aset.
2.	Kumpulan Wang Warisan (KWW)	KWW telah mengguna pakai standard perakaunan MPSAS mulai tahun kewangan 2019. Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar KWW tidak disediakan bagi tahun kewangan berkaitan. KWW perlu memastikan penyediaan Penyata ini dapat diselesaikan sebelum tempoh pelepasan peralihan tiga (3) tahun yang dibenarkan di bawah MPSAS 33 berakhir, iaitu pada tahun 2021.
3.	Lembaga Jurukur Tanah Malaysia (LJT)	Transaksi terimaan fi deposit LJT sejumlah RM8.15 juta bagi tempoh Oktober hingga Disember 2019 masih dinyatakan dalam Penyata Penyesuaian Bank sebagai <i>unreconcile item</i> . Resit rasmi masih belum dikeluarkan terhadap jumlah tersebut disebabkan oleh LJT sedang dalam proses menunggu pengesahan tuntutan daripada Jurukur Tanah Berlesen.
4.	Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia (MYSIHAT)	i. Akta Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia (Pembubaran) 2019 (Akta 824) telah memansuhkan Akta Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia 2006 (Akta 651) dan membubarkan MYSIHAT pada 30 Disember 2019. Akta ini turut menjelaskan peruntukan bagi peletakhakan harta MYSIHAT kepada Kerajaan Malaysia dan peruntukan lain yang berkaitan dengan pembubaran. Selaras dengan Seksyen 9 Akta tersebut, Menteri telah meluluskan penetapan tarikh Akta Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia (Pembubaran) 2019 (Akta 824) berkuat kuasa pada 1 April 2020. ii. Penyata Kewangan MYSIHAT yang berakhir 31 Disember 2019 telah disediakan mengikut asas bukan usaha berterusan. Penyediaan penyata kewangan memerlukan pengurusan untuk membuat pertimbangan, anggaran dan andaian yang mempengaruhi pemakaian polisi perakaunan di mana amaun aset, liabiliti, pendapatan dan perbelanjaan telah disediakan berdasarkan prinsip perakaunan yang diterima umum bagi usaha bukan berterusan.
5.	Perbadanan Hal Ehwal Bekas Angkatan Tentera (PERHEBAT)	Penyata Kewangan PERHEBAT pada 31 Disember 2019, menunjukkan liabiliti semasa berjumlah RM10.89 juta melebihi aset semasa berjumlah RM10.74 juta, iaitu sejumlah RM145,600. Selain itu, PERHEBAT mengalami Kerugian Terkumpul berjumlah RM27.02 juta (2018 : RM13.38 juta). Berdasarkan kepada prestasi kewangan semasa, keupayaan PERHEBAT untuk menjelaskan liabiliti semasa adalah bergantung kepada terimaan geran Kerajaan.
6.	Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran (PTPK)	Baki urus niaga pertukaran belum terima adalah sejumlah RM2.829 bilion pada 31 Disember 2019 berbanding RM2.776 bilion pada 31 Disember 2018. Termasuk dalam RM2.829 bilion, sejumlah RM731.49 juta atau 25.9% adalah tunggakan bagi tahun 2001 hingga 2009 (2018 : RM746.15 juta atau 26.9%). PTPK telah membuat kutipan berjumlah RM14.66 juta melibatkan tunggakan bagi tahun 2001 hingga 2009 dalam tahun semasa.
7.	Perwira Niaga Malaysia (PERNAMA)	Penyata Kewangan PERNAMA pada 31 Disember 2019 menunjukkan liabiliti semasa berjumlah RM182.58 juta (2018 : RM215.05 juta) melebihi aset semasa berjumlah RM167.23 juta (2018 : RM158.63 juta) iaitu sebanyak RM15.35 juta (2018 : RM56.42 juta). Selain itu, tunai dan kesetaraan tunai PERNAMA pada 31 Disember 2019 daripada fasiliti overdraf bank berjumlah RM25.75 juta (2018 : RM31.68 juta). Berdasarkan prestasi kewangan, keupayaan PERNAMA untuk menjelaskan liabiliti semasa adalah bergantung kepada pendapatan jualan barang niaga dan pendapatan operasi lain.

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	ASAS KEPADA PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN <i>EMPHASIS OF MATTER</i>
8.	Universiti Malaysia Sabah (UMS)	Penyata kewangan syarikat subsidiari UMS telah disediakan mengikut dasar usaha berterusan. Bagaimanapun, syarikat subsidiari UMS, iaitu UMS Investment Holdings Sdn. Bhd. dan subsidiarinya telah mengalami kerugian pada tahun kewangan berakhir 31 Disember 2019. Liabiliti semasa syarikat subsidiari melebihi aset semasa berjumlah RM2.81 juta. Perkara ini menunjukkan wujudnya ketidakpastian material yang boleh menimbulkan keraguan ketara mengenai kemampuan syarikat subsidiari sebagai usaha berterusan. Selain itu, amaun terhutang oleh syarikat subsidiari berjumlah RM10.63 juta diragui boleh dikutip.
9.	Universiti Teknikal Malaysia Melaka (UTeM)	Kumpulan Wang Inisiatif Pembiayaan Swasta di Modal dan Rizab berbaki negatif berjumlah RM42.87 juta.
10.	Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)	Geran Inisiatif Pembiayaan Swasta masih belum digunakan sejumlah RM25.44 juta. Geran ini akan digunakan untuk komitmen perbelanjaan konsesi yang melibatkan pembayaran aset peralatan mengajar bagi tahun ketiga bernilai RM16.40 juta dan selebihnya merupakan komitmen bayaran faedah atas <i>availability charges</i> , penyenggaraan projek Inisiatif Pembiayaan Swasta dan sumbangan kepada akaun <i>Maintenance Reserve Fund</i> .
11.	Universiti Utara Malaysia (UUM)	i. Termasuk dalam Pelbagai Penghutang adalah amaun berjumlah RM18 juta yang merupakan pelaburan jangka pendek <i>Redeemable Cumulative Preference Share @ 8%</i> berjumlah RM13 juta dan <i>Redeemable Convertible Cumulative Preference Share @ 4%</i> berjumlah RM5 juta masing-masing dalam syarikat subsidiari, Uniutama Management Holdings Sdn. Bhd. Pihak subsidiari telah gagal untuk membuat penebusan terhadap instrumen tersebut dalam tempoh yang ditetapkan berdasarkan perjanjian disebabkan kedudukan kewangan semasa syarikat subsidiari yang tidak membolehkan penebusan tersebut dibuat. ii. Dalam tahun kewangan semasa, syarikat subsidiari Uniutama Management Holdings Sdn. Bhd telah mengalami kerugian berjumlah RM15.04 juta. Setakat 31 Disember 2019, syarikat merekodkan kerugian terkumpul berjumlah RM7.37 juta dan liabiliti semasa bersih berjumlah RM6.64 juta. Nilai aset ketara bersih syarikat subsidiari pada 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM12.63 juta. 654

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2019

- iii. Trend pensijilan bagi tempoh tiga (3) tahun untuk Agensi Persekutuan yang menerima Pendapat Tanpa Teguran dengan EOM pada tahun 2019 adalah seperti dalam **Jadual 4.3**.

JADUAL 4.3
TREND PENSIJILAN BAGI TEMPOH TIGA (3) TAHUN UNTUK AGENSI PERSEKUTUAN YANG MENERIMA PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN EOM PADA TAHUN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	PENDAPAT AUDIT		
		2019	2018	2017
1.	Kumpulan Wang Jubli Perak Pulau Pinang Dan Seberang Perai (JUBLI PERAK)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
2.	Kumpulan Wang Warisan (KWW)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
3.	Lembaga Jurukur Tanah Malaysia (LJT)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran (EOM)
4.	Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia (MYSIHAT)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran
5.	Perbadanan Hal Ehwal Bekas Angkatan Tentera (PERHEBAT)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran (EOM)
6.	Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran (PTPK)	Tanpa Teguran (EOM)	Berteguran	Tanpa Teguran (EOM)
7.	Perwira Niaga Malaysia (PERNAMA)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Berteguran

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	PENDAPAT AUDIT		
		2019	2018	2017
8.	Universiti Malaysia Sabah (UMS)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
9.	Universiti Teknikal Malaysia Melaka (UTeM)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
10.	Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
11.	Universiti Utara Malaysia (UUM)	Tanpa Teguran (EOM)	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2017 hingga 2019

b. Perenggan Hal-hal Lain

- ISSAI 1706 menyatakan perenggan Hal-hal Lain (*Other Matter*) merujuk kepada perkara selain daripada yang didedahkan atau dinyatakan di dalam penyata kewangan. Pada pertimbangan juruaudit, perkara berkaitan adalah relevan kepada pemahaman pengguna mengenai pengauditan, tanggungjawab juruaudit atau laporan Audit.
- Sijil Ketua Audit Negara terhadap penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 untuk empat (4) Agensi Persekutuan dengan perenggan *Other Matter* adalah seperti dalam **Jadual 4.4**.

JADUAL 4.4
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA DENGAN
PERENGKAN *OTHER MATTER* BAGI TAHUN KEWANGAN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	PERENGKAN <i>OTHER MATTER</i>
1.	Akademi Sains Malaysia (ASM)	Peraturan 12 (6) Peraturan-peraturan Akademi Sains Malaysia 1995 menetapkan Majlis hendaklah melantik jawatankuasa kerja dan kumpulan kerja, sebagaimana dan apabila difikirkan perlu, untuk memudahkan pengendalian Akademi dengan efisien dan berkesan. Majlis hendaklah menyediakan prosedur bagi penjalanan jawatankuasa kerja dan kumpulan kerja. Pengauditan penyata kewangan yang dilaksanakan menunjukkan Tatacara Kewangan dan Perakaunan ASM yang berkuat kuasa mulai 31 Julai 2004 tidak dikemas kini berdasarkan prosedur kerja yang diguna pakai pada masa kini. Majlis hendaklah meluluskan <i>Standard Operating Procedure</i> (SOP) yang diguna pakai di ASM. ASM hendaklah memastikan Tatacara Kewangan dan Perakaunan serta SOP yang diguna pakai oleh ASM dikemas kini dan diluluskan secara rasmi supaya ianya sah sebagai panduan terhadap prosedur kerja yang dijalankan.
2.	Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah (KEDA)	KEDA perlu sentiasa memastikan rekod daftar aset adalah bersesuaian dan kemas kini dengan rekod kewangan; serta setiap aset dapat dikenal pasti secara fizikal bagi memastikan penyediaan penyata kewangan adalah tepat dan betul.
3.	Lembaga Pelabuhan Kemaman (LP KEMAMAN)	Kelemahan dalam penyelenggaraan rekod penghutang di mana terdapat perbezaan antara amaun yang dilaporkan dalam penyata kewangan dan jadual sokongan yang diserahkan untuk pengauditan. Agensi perlu memastikan rekod penghutang diselenggara dengan tepat dan kemas kini serta selari dengan rekod kewangan bagi memastikan penyediaan penyata kewangan adalah tepat dan betul.
4.	Lembaga Pelabuhan Kuantan (LP KUANTAN)	

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2019

c. Perenggan Perkara Utama Audit

- i. ISSAI 1701 menyatakan perenggan Perkara Utama Audit (*Key Audit Matters* – KAM) meliputi isu signifikan dalam tahun semasa yang telah dimaklumkan kepada pihak yang bertanggungjawab terhadap tadbir urus.
- ii. Sijil Ketua Audit Negara dengan perenggan KAM terhadap penyata kewangan Institut Akauntan Malaysia (MIA) bagi tahun berakhir 30 Jun 2020 adalah seperti dalam **Jadual 4.5**.

JADUAL 4.5
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA DENGAN
PERENGGAN KEY AUDIT MATTERS BAGI TAHUN BERAKHIR 30 JUN 2020

BIL.	PERENGGAN KEY AUDIT MATTERS
1.	Institut Akauntan Malaysia (MIA) Ketepatan Pengiktirafan Pendapatan Sumber pendapatan utama MIA adalah yuran keahlian dan pendapatan daripada acara dan persidangan. Sumber pendapatan ini berjumlah RM35.29 juta bagi tahun kewangan berakhir 30 Jun 2020 (30 Jun 2019 : RM40.74 juta). Memandangkan kedua-dua pendapatan ini adalah komponen signifikan dalam pendapatan MIA dan melibatkan jumlah transaksi yang besar, tumpuan adalah ke atas ketepatan pengiktirafannya. Prosedur audit, antara lain: a. Memperoleh pemahaman mengenai sistem, proses dan kawalan bagi menentukan ketepatan dan masa pengiktirafan pendapatan ini dalam penyata kewangan dan melaksanakan ujian ke atas kawalan utama; b. Menjangkakan yuran pendaftaran ahli bagi tahun semasa dengan mendapatkan bilangan ahli bagi tahun semasa, didarabkan dengan yuran tahunan keahlian, dan membandingkan jangkaan tersebut dengan jumlah yuran pendaftaran ahli sebenar yang diiktiraf bagi tahun kewangan semasa; c. Mengkaji penyesuaian yang dibuat terhadap jumlah pendapatan untuk acara dan persidangan di antara sistem perakaunan dan Sistem Maklumat Keahlian MIA yang disediakan oleh pengurusan; d. Menyemak bilangan peserta dan yuran acara yang dikenakan kepada laporan kehadiran peserta bagi sampel invoice yang terpilih; e. Melaksanakan ujian <i>cut-off</i> terhadap pendapatan tersebut; dan f. Menilai kesesuaian dasar perakaunan untuk pengiktirafan pendapatan.

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Bagi Tahun Berakhir 30 Jun 2020

4.2.3. Pendapat Bolehubah

Pendapat Bolehubah diberikan terhadap penyata kewangan yang mengandungi salah nyata yang ketara, tidak memperoleh bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian atau tidak memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada penyata kewangan secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara. Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Berteguran, Pendapat Bertentangan dan Penafian Pendapat hendaklah digunakan mengikut kesesuaian seperti berikut:

a. Pendapat Berteguran

- i. Pendapat Berteguran adalah pendapat yang dinyatakan oleh juruaudit apabila membuat kesimpulan bahawa salah nyata, secara individu atau agregat adalah material tetapi tidak menyeluruh kepada penyata kewangan setelah mendapat bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian atau tiada bukti audit yang mencukupi. Juruaudit membuat kesimpulan bahawa kesan daripada salah nyata ke atas penyata kewangan tidak dapat dikenal pasti, material tetapi tidak pervasif.
- ii. **Bagi tahun kewangan 2019, tujuh (7) Agensi Persekutuan telah diberikan Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Berteguran** seperti dalam **Jadual 4.6**.

JADUAL 4.6
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
DENGAN PENDAPAT BERTEGURAN BAGI TAHUN KEWANGAN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	ASAS KEPADA PENDAPAT BERTEGURAN
1.	Dewan Bahasa Dan Pustaka (DBP)	i. Hartanah, Loji Dan Peralatan DBP berjumlah RM344.56 juta (2018 : RM355.75 juta) tidak mematuhi keperluan MPSAS 17. Terdapat aset tidak disusut nilai menggunakan Kaedah Garis Lurus seperti dinyatakan pada polisi perakaunan DBP. Selain itu, terdapat aset disusut nilai mulai dari tarikh pembayaran dan bukan tarikh aset digunakan. Ketidakpatuhan kepada MPSAS 17 memberi kesan terkurang nyata sejumlah RM2.94 juta pada Nilai Buku Bersih dan Kumpulan Wang DBP. ii. Inventori yang tidak terjual dan terbiar lama berjumlah RM1.95 juta tidak dirosot nilai. iii. Perbezaan antara Rizab Penilaian Semula DBP dan pengiraan Audit memberi kesan terlebih nyata pada Rizab Penilaian Semula dan Kumpulan Wang DBP masing-masing berjumlah RM36.41 juta. iv. Pemiutang pelbagai bagi tahun 2018 dan 2019 terlebih nyata berjumlah RM5.63 juta menyebabkan Perbelanjaan Perkhidmatan dan Layanan bagi tahun 2018 dan Kumpulan Wang DBP bagi tahun 2019 terlebih nyata. v. Geran Pembangunan DBP telah digunakan sepenuhnya pada tahun sebelumnya. Bagaimanapun, pelunasan masih dilakukan ke atas Kumpulan Wang Pembangunan berjumlah RM47.54 juta (2018 : RM52.56 juta). Ini menyebabkan Geran Pembangunan Dilunaskan di Penyata Prestasi Kewangan dan Pelunasan Geran di Penyata Perubahan Ekuiti terlebih nyata sejumlah RM5.03 juta (2018 : RM5 juta). vi. Jualan penerbitan tahun 2018 direkodkan pada tahun 2019 menyebabkan jualan penerbitan terlebih nyata berjumlah RM3.41 juta.
2.	Kumpulan Wang Sumbangan Modal Pembetulan (KWSMP)	Fi Tambahan Sumbangan Pembetulan sejumlah RM18.86 juta dari tahun 2015 sehingga 2019 tidak diakrukan dalam penyata kewangan tahun 2019. Ini menyebabkan pendapatan KWSMP bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 telah terkurang nyata sejumlah RM18.86 juta.
3.	Lembaga Ahli Geologi Malaysia (BoG)	i. Yuran tertunggak berjumlah RM192,667 (2018 : RM115,420) tidak dapat disahkan kerana wujud perbezaan baki sejumlah RM78,933 antara rekod kewangan berbanding data ahli melalui pangkalan data <i>Board of Geologists Malaysia Information System</i> (BoGMIS) berjumlah RM271,600. Selain itu, Laporan Pengumuran bagi penghutang yuran tertunggak juga tidak disediakan oleh BoG. Perbezaan baki tidak dapat disahkan kerana jumlah yuran tertunggak yang direkod oleh akauntan yang dilantik bagi

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	ASAS KEPADA PENDAPAT BERTEGURAN
		menyediakan penyata kewangan tidak disesuaikan dengan pangkalan data BoGMIS. ii. Sejumlah RM27,375 transaksi cek antara bulan Januari hingga September 2019 tidak disesuaikan pada bulan berikutnya disebabkan oleh tiada Penyata Penyesuaian Bank dan Buku Tunai disediakan oleh pihak BoG.
4.	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM)	i. Baki Pinjaman pada 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM222.04 juta (2018 : RM233.50 juta). Amaun tersebut merupakan Komitmen Pajakan Kewangan dengan baki bersih berjumlah RM222.04 juta yang akan dibayar kepada syarikat konsensi secara bulanan sehingga tamat tempoh konsesi pada tahun 2044. Faedah Pajakan Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM27.34 juta (2018 : RM43.05 juta). Kaedah pengiktirafan Faedah Pajakan yang dilaporkan dalam Penyata Prestasi Kewangan mengikut kaedah <i>Sum of Digit</i> adalah tidak selaras dengan MPSAS 29 – Instrumen Kewangan: Pengiktirafan dan Pengukuran. Ini menyebabkan jumlah Faedah Pajakan berkurang nyata sejumlah RM3.89 juta (2018 : RM5.49 juta) dan baki Komitmen Pajakan Kewangan berkurang dinyatakan sejumlah RM9.38 juta. ii. Nilai buku bersih aset Hartanah, Loji dan Peralatan pada 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM512.09 juta (2018 : RM410.65 juta). Termasuk dalam amaun ini adalah 24 aset dengan nilai buku bersih berjumlah RM74.62 juta. Nilai buku bersih aset tersebut sepatutnya dinyatakan sejumlah RM90.87 juta. Ini adalah kerana susut nilai tahun 2019 telah dinyatakan sejumlah RM21.73 juta berbanding sepatutnya sejumlah RM5.48 juta dengan perbezaan sejumlah RM16.25 juta. Belanja susut nilai tahun 2019 juga telah terlebih nyata berjumlah RM16.25 juta menyebabkan lebih bersih tahun 2019 berkurang dinyatakan dengan jumlah yang sama.
5.	Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (KADA)	i. Nilai buku bersih aset Pembinaan Am pada 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM99.23 juta (2018 : RM52.08 juta). Termasuk dalam amaun tersebut adalah enam (6) aset infrastruktur dengan nilai buku bersih berjumlah RM10.84 juta. Nilai buku bersih aset infrastruktur tersebut sepatutnya dinyatakan sejumlah RM1.97 juta. Perkara ini disebabkan susut nilai terkumpul aset infrastruktur pada 31 Disember 2019 telah berkurang nyata sejumlah RM8.87 juta kerana kesilapan anggaran usia guna aset atau kadar susut nilai. Belanja susut nilai tahun 2019 juga telah berkurang nyata berjumlah RM1.05 juta menyebabkan kurangan pendapatan bersih tahun 2019 terlebih dinyatakan dengan jumlah yang sama. ii. Deposit/Amanah yang diterima pada 31 Disember 2019 adalah berjumlah RM869,190 (2018 : RM1.49 juta). KADA telah merekodkan deposit yang diterima bagi program usaha sama Ladang Merdeka berjumlah RM220,035 sebagai hasil jualan padi tahun 2019. Ini menyebabkan jumlah liabiliti berkurang nyata dan kurangan pendapatan bersih tahun 2019 berkurang dinyatakan sejumlah RM220,035.
6.	Lembaga (Penyelidikan Dan Kemajuan) Perusahaan Timah (Lembaga Timah)	Termasuk dalam penghutang berjumlah RM351,862 (2018 : RM190,166) merupakan ses eksport timah bagi bulan November 2019 berjumlah RM183,655 yang diterima pada 18 Disember 2019. Lembaga Timah telah mengiktiraf ses eksport timah bagi bulan November 2019 berjumlah RM183,655 sebagai penghutang, ini menyebabkan penghutang telah terlebih nyata.
7.	Majlis Peperiksaan Malaysia (MPM)	Termasuk dalam Lain-lain Belum Terima dan Deposit berjumlah RM6.39 juta adalah Faedah Terakru Simpanan Tetap nyata sejumlah RM3.02 juta. Perkara ini telah menyebabkan hasil faedah dan dividen serta Lebihan Bersih bagi tahun 2019 terlebih nyata.

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2019

- iii. Trend pensijilan bagi tempoh tiga (3) tahun untuk tujuh (7) Agensi Persekutuan yang menerima Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Berteguran bagi tahun 2019 adalah seperti dalam **Jadual 4.7**.

JADUAL 4.7
TREND PENSIJILAN BAGI TEMPOH TIGA (3) TAHUN UNTUK AGENSI
PERSEKUTUAN YANG MENERIMA PENDAPAT BERTEGURAN PADA TAHUN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	PENDAPAT AUDIT		
		2019	2018	2017
1.	Dewan Bahasa Dan Pustaka (DBP)	Berteguran	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
2.	Kumpulan Wang Sumbangan Modal Pembedungan (KWSMP)	Berteguran	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
3.	Lembaga Ahli Geologi Malaysia (BoG)	Berteguran	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
4.	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM)	Berteguran	Berteguran	Tanpa Teguran
5.	Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (KADA)	Berteguran	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
6.	Lembaga (Penyelidikan Dan Kemajuan) Perusahaan Timah (Lembaga Timah)	Berteguran	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
7.	Majlis Peperiksaan Malaysia (MPM)	Berteguran	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2017 hingga 2019

b. Pendapat Bertentangan

Pendapat yang dinyatakan oleh juruaudit apabila membuat kesimpulan bahawa salah nyata, secara individu atau agregat adalah material dan pervasif kepada penyata kewangan setelah mendapat bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian. **Setakat 30 September 2020, tiada Agensi Persekutuan diberikan Sijil Ketua Audit Negara dengan Pendapat Bertentangan.**

c. Penafian Pendapat

Pendapat ini dinyatakan oleh juruaudit apabila kesan yang mungkin timbul daripada kekangan skop adalah material dan pervasif, di mana bukti audit tidak mencukupi untuk memberi pendapat terhadap penyata kewangan. Juruaudit tidak dapat memberi pendapat sama ada penyata kewangan menunjukkan gambaran yang benar dan saksama terhadap kedudukan kewangan. Selain itu, Penafian Pendapat juga diberi apabila juruaudit telah memperoleh bukti audit yang mencukupi mengenai setiap ketidakpastian tetapi tidak dapat memberi pendapat disebabkan oleh potensi ketidakpastian dan kesan kumulatif terhadap penyata kewangan. **Setakat 30 September 2020, tiada Agensi Persekutuan diberikan Sijil Ketua Audit Negara dengan Penafian Pendapat.**

4.3. Sijil Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Bagi Tahun 2018

4.3.1. **Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2018 mengenai Pengesahan Penyata Kewangan dan Pengauditan Pematuhan Agensi Persekutuan Tahun 2018 yang dibentangkan di Parlimen pada 2 Disember 2019 tidak melaporkan status 36 Penyata Kewangan Agensi Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2018.** Ini disebabkan laporan tersebut hanya melaporkan Penyata Kewangan yang dikeluarkan Sijil Ketua Audit Negara setakat 30 Ogos 2019.

4.3.2. Jenis Sijil Ketua Audit Negara terhadap 36 penyata kewangan tersebut terdiri daripada 13 Pendapat Tanpa Teguran, dua (2) Pendapat Tanpa Teguran dengan perenggan KAM, lapan (8) Pendapat Tanpa Teguran dengan perenggan EOM, 12 Pendapat Berteguran dan satu (1) Penafian Pendapat. Butiran lanjut adalah seperti dalam **Jadual 4.8**.

JADUAL 4.8
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA TERHADAP
PENYATA KEWANGAN AGENSI PERSEKUTUAN
TAHUN 2018 YANG DILAPORKAN DALAM LKAN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	TARIKH SIJIL DITANDATANGANI
PENDAPAT TANPA TEGURAN		
1.	Institut Koperasi Malaysia (IKM)	06.09.2019
2.	Suruhanjaya Persaingan Malaysia (MYCC)	10.09.2019
3.	Lembaga Penduduk Dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN)	13.09.2019
4.	Majlis Pembangunan Wilayah Ekonomi Pantai Timur (ECERDC)	13.09.2019
5.	Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA)	19.09.2019
6.	Pihak Berkuasa Peranti Perubatan (MDA)	10.10.2019
7.	Lembaga Kemajuan Wilayah Pulau Pinang (PERDA)	11.10.2019
8.	Lembaga Perindustrian Nanas Malaysia (LPNM)	14.10.2019
9.	Pertubuhan Berita Nasional Malaysia (BERNAMA)	15.11.2019
10.	Lembaga Kemajuan Terengganu Tengah (KETENGAH)	21.11.2019
11.	Pihak Berkuasa Penerbangan Awam Malaysia (CAAM)	22.11.2019
12.	Pihak Berkuasa Pelaksanaan Koridor Utara (NCIA)	06.12.2019
13.	Lembaga Hasil Dalam Negeri Malaysia (LHDNM)	30.12.2019
PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN PERENGGAN KAM		
1.	Institut Akauntan Malaysia (MIA)	13.09.2019
2.	Pihak Berkuasa Wilayah Pembangunan Iskandar (IRDA)	19.11.2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	TARIKH SIJIL DITANDATANGANI
PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN PERENGKAN EOM		
1.	Lembaga Pelabuhan Bintulu (LP BINTULU)	05.09.2019
2.	Lembaga Pelabuhan Labuan (LP LABUAN)	10.09.2019
3.	Perbadanan Putrajaya (PPj)	18.10.2019
4.	Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia (MYSIHAT)	30.10.2019
5.	Lembaga Tabung Haji (TH)	20.11.2019
6.	Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM)	03.12.2019
7.	Lembaga Pembangunan Langkawi (LADA)	18.12.2019
8.	Perbadanan PR1MA Malaysia (PR1MA)	27.12.2019
PENDAPAT BERTEGURAN		
1.	Lembaga Kemajuan Johor Tenggara (KEJORA)	13.09.2019
2.	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM)	18.09.2019
3.	Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA)	19.09.2019
4.	Yayasan Tun Razak (YTR)	30.09.2019
5.	Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia (FINAS)	22.11.2019
6.	Institut Penyelidikan Keselamatan Jalan Raya Malaysia (MIROS)	28.11.2019
7.	Majlis Amanah Rakyat (MARA)	29.11.2019
8.	Yayasan Pelajaran MARA (YPM)	29.11.2019
9.	Perbadanan Harta Intelek Malaysia (MYIPO)	04.12.2019
10.	Lembaga Getah Malaysia (LGM)	09.12.2019
11.	Lembaga Tabung Angkatan Tentera (LTAT)	30.01.2020
12.	Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA)	13.03.2020
PENAFIAN PENDAPAT		
1.	Majlis Perubatan Malaysia (MMC)	07.01.2020

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2018

4.3.3. Butiran lanjut mengenai Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2018 dengan Perenggan KAM atau EOM adalah seperti dalam **Jadual 4.9** manakala Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2018 dengan Pendapat Berteguran atau Penafian Pendapat adalah seperti dalam **Jadual 4.10**.

JADUAL 4.9
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2018 DENGAN PERENGKAN KAM ATAU EOM

BIL.	PERENGKAN KAM ATAU EOM
PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN PERENGKAN KAM	
1.	Institut Akauntan Malaysia (Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 30 Jun 2019) Ketepatan Pengiktirafan Pendapatan Sumber pendapatan utama Institut Akauntan Malaysia (MIA) adalah yuran keahlian dan pendapatan daripada acara dan persidangan. Sumber pendapatan ini berjumlah RM40.74 juta bagi tahun kewangan

BIL.	PERENGKAN KAM ATAU EOM
	berakhir 30 Jun 2019 (2018 : RM40.14 juta). Kedua-dua pendapatan ini adalah komponen signifikan dalam pendapatan Institut Akauntan Malaysia dan melibatkan jumlah transaksi yang besar, pihak Audit menumpukan perhatian ke atas ketepatan pengiktirafannya. Prosedur Audit, antara lain: i. Memperoleh pemahaman mengenai sistem, proses dan kawalan bagi menentukan ketepatan dan masa pengiktirafan pendapatan ini dalam penyata kewangan dan melaksanakan ujian ke atas kawalan utama; ii. Menjangkakan yuran pendaftaran ahli bagi tahun semasa dengan mendapatkan bilangan ahli bagi tahun semasa, didarabkan dengan yuran tahunan keahlian, dan membandingkan jangkaan tersebut dengan jumlah yuran pendaftaran ahli sebenar yang diiktiraf bagi tahun kewangan semasa; iii. Mengkaji penyesuaian yang dibuat terhadap jumlah pendapatan untuk acara dan persidangan di antara sistem perakaunan dan Sistem Maklumat Keahlian MIA yang disediakan oleh pengurusan; iv. Menyemak bilangan peserta dan yuran acara yang dikenakan kepada laporan kehadiran peserta bagi sampel inbois yang terpilih; v. Melaksanakan ujian <i>cut-off</i> terhadap pendapatan tersebut; dan vi. Menilai kesesuaian dasar-dasar perakaunan untuk pengiktirafan pendapatan. Berdasarkan prosedur di atas, pihak Audit tidak menemui sebarang pengecualian penting dalam ketepatan pengiktirafan pendapatan bagi tahun semasa.
2.	Pihak Berkuasa Wilayah Pembangunan Iskandar a. Pelbagai penghutang adalah termasuk jumlah terhutang dari syarikat subsidiari Pihak Berkuasa Pembangunan Wilayah Iskandar (IRDA) berjumlah RM4.36 juta pada 31 Disember 2018. Bagaimanapun, syarikat subsidiari BRT Iskandar Malaysia Sdn. Bhd. dan MagicX Sdn. Bhd. menanggung kerugian yang ketara sepanjang tahun 2018 masing-masing berjumlah RM2.54 juta dan RM1.08 juta. Prosedur audit merangkumi perkara berikut: i. Mendapatkan pelan perniagaan daripada pengurusan syarikat berkaitan. ii. Menilai pelan perniagaan melalui semakan semula prestasi kewangan tahun lalu berbanding hasil ramalan terdahulu. iii. Mendapatkan laporan penyata kewangan beraudit bagi syarikat berkaitan dan menghitung aset ketara bersih. b. Penghutang dagangan adalah berjumlah RM921,342 pada 31 Disember 2018. Bagaimanapun, perbezaan amaun di laporan pengumuman penghutang berjumlah RM5.17 juta berbanding amaun lejar RM921,342 menyebabkan penyata penyesuaian perlu disediakan oleh pihak pengurusan. Penilaian kepada perisian sistem perakaunan dan mengkaji aliran sistem dengan menguji kawalan di bawah: i. Jenis transaksi penghutang perdagangan yang memberi kesan kepada pengumuman perdagangan. ii. Membandingkan penyesuaian pengumuman perdagangan dengan lejar perdagangan untuk memastikan baki direkod dengan betul.
PENDAPAT TANPA TEGURAN DENGAN PERENGKAN EOM	
3.	Lembaga Pelabuhan Bintulu a. Perjanjian penyewaan Pajak Tanah <i>Supplementary Agreement</i> kepada <i>Privatisation Agreement</i> antara Lembaga Pelabuhan Bintulu (LP BINTULU) dan Bintulu Port Sdn. Bhd. dengan kadar pajak (pajakan tanah di kawasan <i>non-demised</i>) berjumlah RM13.47 juta belum ditandatangani walaupun Bintulu Port Sdn. Bhd. masih meneruskan pajak di atas tanah milik LP BINTULU. Kegagalan untuk mengikat kedua pihak dengan terma dan syarat perjanjian merupakan satu risiko dan boleh memberi impak kepada kewangan apabila berlaku percanggahan pendapat di antara penyewa dan tuan tanah pada masa hadapan. b. LP BINTULU memberi bantuan kewangan kepada Lembaga Pelabuhan Labuan yang pada asalnya dalam bentuk geran berjumlah RM3 juta setahun bagi tempoh 2 tahun dan telah mengenakan caj faedah sejumlah RM194,001 untuk bantuan kewangan tersebut. LP BINTULU juga boleh memperoleh pulangan melalui yuran pengurusan bagi tugas mengawal selia dan mengendalikan Pelabuhan Labuan serta profit sharing bagi setiap keuntungan yang diperolehi. Pihak Audit mendapati Memorandum Persefahaman (MoU) di antara LP BINTULU dengan Lembaga Pelabuhan Labuan masih belum dimuktamadkan dan kadar faedah yang dikenakan tidak dapat disahkan.
4.	Lembaga Pelabuhan Labuan a. Lembaga Pelabuhan Labuan (LP LABUAN) menerima bantuan kewangan daripada LP BINTULU yang

BIL.	PERENGKAN KAM ATAU EOM
	pada asalnya dalam bentuk geran berjumlah RM3 juta setahun bagi tempoh dua (2) tahun. Caj faedah sejumlah RM194,001 juga telah diperuntukkan untuk bantuan kewangan tersebut. Pihak Audit mendapati Memorandum Persefahaman (MoU) di antara LP LABUAN dengan LP BINTULU masih belum dimuktamadkan dan kadar faedah yang dikenakan tidak dapat disahkan. b. LP LABUAN menerima hasil sewaan tapak daripada Labuan Liberty Port Management Sdn. Bhd. sejumlah RM908,001. Merujuk kepada klausa 7.6, Perjanjian Penyewaan Tanah antara LP LABUAN dengan Jabatan Ketua Pengarah Tanah dan Galian (JKPTG) menyatakan bahawa penyewa tidak dibenarkan menyewa kecil (sublet) atau melepaskan premis ini atau mana-mana bahagiannya kepada mana-mana pihak ketiga melainkan dengan kebenaran dan persetujuan bertulis tuan tanah. Pihak Audit mendapati kebenaran dan persetujuan bertulis daripada JKPTG untuk sewaan tersebut masih belum diterima.
5.	Perbadanan Putrajaya a. Sejumlah RM2.43 juta daripada pelbagai pemiutang berjumlah RM250.91 juta adalah diragui kewujudan liabiliti ini kerana telah melebihi tempoh dua (2) hingga 16 tahun. b. Sejumlah RM2.50 juta daripada kos penyenggaraan Bandar Raya Putrajaya berjumlah RM3.44 juta merupakan bantuan kewangan kepada syarikat subsidiari.
6.	Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia a. Pada 20 Jun 2018, mesyuarat Jemaah Menteri telah memutuskan untuk membubarkan Lembaga Promosi Kesihatan Malaysia (MYSIHAT) di bawah Pelan Rasionalisasi Kementerian Kesihatan Malaysia. Pada 1 Oktober 2018, semua ahli lembaga telah dilepaskan jawatan oleh Menteri Kesihatan Malaysia kecuali Pengerusi di mana beliau dikekalkan jawatannya sehingga tamat perkhidmatan pada 31 Mac 2019. Pada 1 April 2019, Ketua Setiausaha Kementerian Kesihatan dilantik oleh Perdana Menteri sebagai Pengerusi MYSIHAT sehingga selesai proses pembubaran. b. Melalui Pelan Rasionalisasi tersebut, Kementerian Kesihatan Malaysia dan Kementerian Kewangan tidak lagi menyalurkan geran mengurus kepada MYSIHAT untuk tahun kewangan 2019 dan 2020. Berdasarkan aliran tunai untuk tahun kewangan 2019, MYSIHAT hanya berupaya beroperasi sehingga bulan Oktober 2019, sebelum menggunakan sumber sedia ada dari Kumpulan Wang Rizab berjumlah RM3 juta. Kumpulan Wang Rizab hanya boleh digunakan selepas mendapat kelulusan daripada Pengerusi MYSIHAT. c. Peristiwa di atas menunjukkan wujudnya elemen ketidakpastian mengenai keupayaan MYSIHAT untuk beroperasi secara usaha berterusan. Pihak Audit mengesyorkan MYSIHAT melaksanakan proses pembubaran sebagaimana ditetapkan dalam Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1998 mengenai Garis Panduan Pembubaran Badan Berkanun Persekutuan. d. Berdasarkan Garis Panduan tersebut, MYSIHAT hendaklah mengambil tindakan untuk menyelesaikan akaunnya selaras dengan piawaian perakaunan yang diguna pakai sebelum memuktamadkan proses pembubaran. MYSIHAT juga perlu mengenal pasti isu dan mengkaji implikasi dari aspek perundangan, kewangan, harta, kakitangan, penyerahan serta perpindahan fungsi.
7.	Lembaga Tabung Haji Pelan Pemulihan dan Penstrukturan Pada 7 Disember 2018, Jemaah Menteri telah meluluskan Pelan Pemulihan dan Penstrukturan (Pelan Pemulihan) untuk menangani jurang antara aset dan liabiliti Lembaga Tabung Haji bagi membolehkan pengagihan nominal hibah pada tahun kewangan 2018. Pelan pemulihan ini melibatkan pindahan aset kepada Urusharta Jamaah Sdn. Bhd. (UJSB), sebuah Syarikat Bertujuan Khas milikan penuh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD). Keseluruhan aset dengan nilai pindahan berjumlah RM19.900 bilion terdiri daripada 106 sekuriti ekuiti domestik, satu (1) syarikat tidak tersenarai dan 29 hartanah. Secara keseluruhannya, nilai pindahan hartanah adalah melebihi penilaian Jabatan Penilaian dan Pengurusan Harta Malaysia (JPPHM) sejumlah RM543.65 juta walaupun pindahan bagi 11 daripada 29 hartanah adalah lebih rendah daripada nilai JPPHM. Nilai pertukaran pindahan aset berjumlah RM19.900 bilion dibuat melalui terbitan dua (2) Sukuk Murabahah oleh UJSB berjumlah RM19.600 bilion pada tahun kewangan 2019. Baki sejumlah RM300 juta akan dibayar secara tunai oleh UJSB pada tahun 2019 dan 2020 masing-masing berjumlah RM100 juta dan RM200 juta. Lembaga Tabung Haji akan menerima bayaran prinsipal sukuk berserta keuntungan terkumpul berjumlah RM27.551 bilion pada tarikh matang seperti berikut: i. Sukuk 1 berjumlah RM10 bilion (anggaran nilai nominal berjumlah RM13.204 bilion) dengan tempoh matang sehingga 7 tahun dan pulangan sebanyak 4.05% setahun. ii. Sukuk 2 berjumlah RM9.600 bilion (anggaran nilai nominal berjumlah RM14.347 bilion) dengan tempoh matang sehingga 10 tahun dan pulangan sebanyak 4.10% setahun.

BIL.	PERENGKAN KAM ATAU EOM
	Sukuk ini didaftarkan di bawah Suruhanjaya Sekuriti Malaysia namun tidak diberi penarafan, tidak boleh diniagakan, tidak boleh dipindah milik dan merupakan <i>unsecured zero coupon</i>. Penebusan awal sukuk dibenarkan melalui pembayaran tunai atau/ dan pindahan aset dengan nilai saksama yang setara serta tiada penalti dikenakan. Pada bulan April 2019, Kerajaan telah bersetuju untuk menyediakan peruntukan bagi membiayai <i>shortfall</i> penebusan sukuk kepada Lembaga Tabung Haji. Pada bulan Mei 2019, MKD telah mengeluarkan surat sokongan kewangan kepada UJSB bagi memastikan UJSB kekal beroperasi secara berterusan sepanjang tempoh sukuk dan mempunyai keupayaan kewangan untuk menunaikan obligasinya terhadap sukuk tanpa terhad mengikut tarikh matang masing-masing. Kerajaan juga telah mengiktiraf komitmen jaminan terhadap UJSB sejumlah RM20 bilion semasa pembentangan Belanjawan Tahun 2020 pada bulan Oktober 2019. Selepas pelaksanaan Pelan Pemulihan, kedudukan aset Lembaga Tabung Haji pada 31 Disember 2018 berjumlah RM76.794 bilion dan liabiliti berjumlah RM76.437 bilion dengan lebih aset sejumlah RM357.34 juta setelah mengambil kira bayaran hibah. Keuntungan tahun kewangan 2018 Lembaga Tabung Haji terdiri daripada keuntungan nyata (<i>realised profit</i>) dan tidak nyata (<i>unrealised profit</i>) berjumlah RM1.600 bilion, termasuk keuntungan tidak nyata daripada pindahan aset Lembaga Tabung Haji kepada UJSB berjumlah RM1.390 bilion. Daripada keuntungan berjumlah RM1.600 bilion tersebut, Lembaga Tabung Haji telah membayar hibah kepada pendeposit berjumlah RM922.96 juta bagi tahun kewangan 2018. Pihak Audit tidak dapat memastikan kebarangkalian Lembaga Tabung Haji untuk menerima bayaran penebusan sukuk pada akhir tempoh matang atau penebusan awal seperti mana dipersetujui kedua-dua pihak. Ini kerana pihak Audit berpandangan keupayaan UJSB untuk kekal beroperasi sebagai usaha berterusan sepanjang tempoh sukuk adalah bergantung kepada peruntukan kewangan dan komitmen jaminan daripada Kerajaan. Selain itu, keupayaan Lembaga Tabung Haji untuk membeli semula hartanah melalui <i>Right of First Refusal Agreement</i> pada nilai yang munasabah bagi menjaga kepentingan Lembaga Tabung Haji belum dapat dipastikan.
8.	Suruhanjaya Syarikat Malaysia a. Pengiktirafan pendapatan kompaun oleh Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) diiktiraf apabila pembayaran diterima di mana setiap kompaun yang dikeluarkan hanyalah tawaran sebagai ganti kepada proses pendakwaan dalam tempoh pembayaran dan pada akhir tempoh yang diberi, maka tempoh notis kompaun berkenaan akan tamat jika ia tidak dibayar. b. Pendapatan bersih daripada aktiviti operasi mengenai kompaun adalah pendapatan yang diterima bagi tempoh tahun semasa dan tahun sebelumnya. Ketidakpastian dalam ketepatan pengiktirafan kompaun tersebut adalah berikutan pelaksanaan proses pemurnian data yang tergendala disebabkan oleh kegagalan pembekalan dan penyelenggaraan sistem operasi SSM yang dilaksanakan oleh pihak luar. Selain itu, proses pembangunan sistem utama SSM juga masih dalam peringkat penyelesaian akhir rundingan dan penambahbaikan.
9.	Lembaga Pembangunan Langkawi i. Berdasarkan Perjanjian Pemegang Saham yang telah ditandatangani pada 11 April 2014, Lembaga Pembangunan Langkawi (LADA) dikehendaki memajak tanah Plot 1 yang merangkumi Plot A dan Plot B (PT 2482) kepada Integrated Nautical Resort Sdn. Bhd. untuk tempoh 99 tahun pada kadar bayaran sejumlah RM660,000 setahun. Bayaran ini tidak termasuk bayaran pajakan bagi Plot 2 [Plot C(i) dan Plot C(ii)] yang akan ditentukan kemudian. Berdasarkan kelulusan mesyuarat Lembaga Pengarah LADA Bil 2/2018 bertarikh 11 Oktober 2018, tempoh perjanjian dan bayaran pajakan tanah bagi Plot 1 adalah selama 99 tahun bermula dari tarikh geran baru dikeluarkan iaitu pada 8 Februari 2018. Bagaimanapun, perjanjian pajakan tanah di antara LADA dan Integrated Nautical Resort Sdn. Bhd. belum ditandatangani. Ini akan menyebabkan hasil pajakan tidak dapat dikutip oleh LADA walaupun sebuah hotel telah dibina di atas tanah berkenaan dan mula beroperasi pada bulan Mei 2016. ii. Mengikut perjanjian yang ditandatangani di antara Integrated Nautical Resort Sdn. Bhd. yang merupakan sebuah syarikat bersekutu LADA dengan sebuah bank bertarikh 18 September 2014, pinjaman berjumlah RM246.54 juta telah diberikan kepada Integrated Nautical Resort Sdn. Bhd. Perjanjian tersebut turut menyatakan sebaik sahaja perjanjian pajakan ditandatangani, tanah tersebut akan terus dicagar kepada bank pemberi pinjaman tersebut sebagai cagaran pinjaman. Sekiranya, perjanjian pajakan diteruskan, LADA berdepan dengan risiko kehilangan tanah tersebut kepada bank berkenaan.
10.	Perbadanan Perumahan Rakyat 1Malaysia Pada tahun kewangan 31 Disember 2018, Perbadanan Perumahan Rakyat 1Malaysia (PR1MA) telah mengenal pasti aset yang menunjukkan tanda potensi kemerosotan nilai. Oleh itu, PR1MA perlu membuat pemantauan dan penilaian berterusan ke atas aset tersebut dan rosot nilai perlu dilakukan sekiranya telah dikenal pasti bahawa nilai dibawa (<i>carrying amount</i>) aset tersebut melebihi nilai boleh pulih (<i>recoverable amount</i>).

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2018

JADUAL 4.10
SIJIL KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2018 DENGAN
PENDAPAT BERTEGURAN ATAU PENAFIAN PENDAPAT

BIL.	ASAS PENDAPAT
PENDAPAT BERTEGURAN	
1.	Lembaga Kemajuan Johor Tenggara a. Hasil sewaan tanah adalah terlebih nyata berjumlah RM2.31 juta bagi tempoh 30 tahun dan belum mendapat kelulusan Kerajaan negeri. Pendapatan tahunan perlu diiktiraf berdasarkan tempoh pajakan tersebut. b. Terdapat kesilapan persembahan bagi susut nilai semasa Bangunan, Ubahsuai Bangunan, Komputer serta Alatan dan Perkakas berbanding dengan senarai aset berjumlah RM539,385.
	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia a. Projek pembinaan Pelabuhan Perikanan Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) Tanjung Bako, Sarawak telah siap sepenuhnya pada 22 Julai 2017. Bagaimanapun, LKIM hanya merekodkan kos projek ini yang berjumlah RM247.23 juta sebagai kos aset pajakan dalam tahun 2018. Ini menyebabkan baki awal aset pajakan pada 1 Januari 2018 telah berkurangan catat sejumlah RM247.23 juta dan belanja susut nilai bagi aset pajakan ini tidak direkodkan dalam tahun 2017. Selain itu, kos aset pajakan yang diambil kira dalam penyata kewangan tahun 2018 berjumlah RM247.23 juta adalah berbeza dengan kos yang dinyatakan dalam perjanjian konsesi, iaitu berjumlah RM247.84 juta dengan perbezaan sejumlah RM0.61 juta. b. Baki liabiliti pajakan pada 31 Disember 2018 adalah berjumlah RM886.12 juta. Termasuk dalam baki liabiliti tersebut adalah <i>availability charges</i> berjumlah RM435.87 juta, <i>maintenance service charges</i> berjumlah RM201.97 juta dan <i>maintenance reserve fund</i> berjumlah RM57.83 juta. Kesan daripada perkara ini menyebabkan liabiliti pajakan telah terlebih catat sejumlah RM695.67 juta. <i>Availability charges</i> perlu ditolak daripada liabiliti pajakan untuk persembahan dalam penyata kewangan, manakala <i>maintenance service charges</i> dan <i>maintenance reserve fund</i> direkodkan sebagai belanja apabila perkhidmatan telah diterima. c. Pajakan Kewangan Belum Terima pada 31 Disember 2018 adalah berjumlah RM695.67 juta yang terdiri daripada <i>availability charges</i> berjumlah RM435.87 juta, <i>maintenance service charges</i> berjumlah RM201.97 juta dan <i>maintenance reserve fund</i> berjumlah RM57.83 juta. Kesemua peruntukan tersebut yang berjumlah RM695.67 juta tidak boleh diiktiraf sebagai pajakan belum terima. Ini menyebabkan pajakan kewangan belum terima telah terlebih catat sejumlah RM695.67 juta. d. LKIM telah menandatangani perjanjian pajakan dengan Pesuruhjaya Tanah Persekutuan pada 7 Mei 2013 bagi pajakan Tanah Lot 2474, Blok 8, Daerah Tanah Muara Tebas, Sarawak untuk projek pembinaan Pelabuhan Perikanan LKIM Tanjung Bako. Kos premium tanah pajakan tersebut adalah berjumlah RM2.25 juta. Bagaimanapun, tanah pajakan ini tidak terdapat di dalam senarai tanah LKIM dan tidak diambil kira dalam penyata kewangan. Ini menyebabkan kos tanah LKIM telah berkurangan catat sejumlah RM2.25 juta. e. Baki geran tertunda adalah berjumlah RM136.18 juta manakala jumlah geran tertunda seperti dalam jadual yang disediakan oleh LKIM berjumlah RM16.46 juta dengan perbezaan berjumlah RM119.72 juta. Ketepatan jumlah geran tertunda berjumlah RM136.18 juta pada 31 Disember 2018 tidak dapat disahkan. f. Pada 31 Disember 2018, baki 26 akaun pelbagai pemiutang seperti di lejar am berjumlah RM23.93 juta manakala baki mengikut jadual pengumuran adalah berjumlah RM25.57 juta dengan perbezaan berjumlah RM1.64 juta. Sehubungan itu, ketepatan baki 26 akaun pelbagai pemiutang berjumlah RM23.93 juta. Tidak dapat disahkan. Selain itu, baki pelbagai pemiutang berjumlah RM957,396 tidak dapat disahkan kerana LKIM tidak menyediakan lejar individu dan laporan pengumuran.
3.	Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia a. Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA) tidak merekodkan faedah simpanan tetap berjumlah RM685,992 bagi tahun berakhir 31 Disember 2018 menyebabkan Tunai dan Kesetaraan Tunai serta Pendapatan telah berkurangan catat sejumlah RM685,992. b. MIDA merekodkan simpanan tetap berjumlah RM40 juta yang mempunyai tempoh matang melebihi 3 bulan sebagai Tunai dan Kesetaraan Tunai. Rekod perakaunan tersebut tidak selaras dengan dasar perakaunan MIDA. c. Kos Kenderaan, Peralatan Pejabat serta Perkakasan Komputer pada 31 Disember 2018 berjumlah RM58.52 juta manakala Sistem Pengurusan Aset menunjukkan baki berjumlah RM48.30 juta dengan

BIL.	ASAS PENDAPAT
	perbezaan sejumlah RM10.23 juta. MIDA tidak dapat menyediakan penyata penyesuaian menyebabkan pihak Audit tidak dapat mengesahkan baki Hartanah, Loji dan Peralatan berjumlah RM142.28 juta di Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2018.
4.	Yayasan Tun Razak a. Yayasan Tun Razak (YTR) telah melantik Syarikat AmFunds Management Berhad sebagai Pengurus Dana Pelaburan YTR pada 15 Ogos 2016. Bagaimanapun, syarikat tersebut tidak termasuk dalam Senarai Institusi-institusi Kewangan yang diluluskan menerima deposit daripada Agensi yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan pada 9 Mac 2017. b. Sejumlah RM2.92 juta daripada keseluruhan Tunai dan Kesetaraan Tunai berjumlah RM2.93 juta adalah merupakan Simpanan Tetap dan baki wang tunai di State Street Bank and Trust Company seperti yang telah disahkan oleh Pengurus Dana Syarikat AmFunds Management Berhad. State Street Bank and Trust Company mempunyai alamat rasmi di Hong Kong merupakan <i>custodian bank</i> dilantik oleh YTR bagi tujuan pelaburan yang diuruskan oleh Pengurus Dana atas. Tiada pengesahan pihak ketiga diterima berkaitan dokumen rasmi penyata bank daripada State Street Bank and Trust Company tersebut. Bagaimanapun, pengesahan <i>Cash Position</i> pada 31 Disember 2018 yang diterima adalah melalui Syarikat AmFunds Management Berhad dan kesahihan dokumen ini tidak dapat dipastikan.
5.	Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia a. Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia (FINAS) tidak merekodkan Belanja Susut Nilai berjumlah RM1.70 juta pada tahun 2018. b. FINAS tidak memperoleh kelulusan Menteri Kewangan bagi pelaburannya di dalam Simpanan Tetap berjumlah RM93.36 juta. c. FINAS tidak merekodkan Peruntukan Manfaat Pekerja. d. FINAS tidak merekodkan Penghutang Pinjaman melebihi 12 bulan pada nilai semasa. e. FINAS tidak menyediakan Peraturan Kewangan seperti mana ketetapan Seksyen 34(1), Akta Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia 1981 (Akta 244).
6.	Institut Penyelidikan Keselamatan Jalan Raya Malaysia a. Institut Penyelidikan Keselamatan Jalan Raya Malaysia (MIROS) telah menjalankan <i>Commuting Safety Support Programme</i> untuk Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO) berjumlah RM733,730. Program ini telah dilaksanakan pada tahun semasa dan tuntutan kepada PERKESO dibuat pada tahun 2019. Pengiktirafan tidak dilakukan bagi tuntutan ini menyebabkan Penghutang Perniagaan dan Pendapatan Perkhidmatan berkurang nyata. b. MIROS telah menerima peruntukan berjumlah RM4.74 juta pada tahun 2018 bagi melaksanakan Projek <i>Road Safety Education</i> dari Jabatan Keselamatan Jalan Raya. Sejumlah RM533,004 telah diiktiraf sebanyak dua (2) kali menyebabkan Pendapatan Perkhidmatan serta Perbelanjaan Perkhidmatan dan Bekalan masing-masing terlebih nyata. c. MIROS telah menerima peruntukan berjumlah RM673,817 pada tahun 2018 daripada <i>Global New Car Assessment Programme</i>. Sejumlah RM285,900 merupakan perbelanjaan tahun 2018 tetapi telah diiktiraf awal, iaitu pada tahun 2017. Ini menyebabkan lebih terkumpul dan belanja berkurang nyata pada tahun 2018. d. Sejumlah RM78,803 sewaan bangunan tidak diakui untuk perbelanjaan pada tahun 2018. Ini menyebabkan Liabiliti Akruan serta Perbelanjaan Perkhidmatan dan Bekalan berkurang nyata.
7.	Majlis Amanah Rakyat a. Penghutang syarikat subsidiari terlebih nyata sejumlah RM136.26 juta, iaitu sejumlah RM133.93 juta bagi Mara Corporation Sdn. Bhd. dan sejumlah RM2.33 juta bagi Universiti Teknikal Mara Sdn. Bhd. b. Majlis Amanah Rakyat (MARA) tidak merekodkan baki pemiutang syarikat subsidiari berjumlah RM56.28 juta iaitu sejumlah RM41.32 juta bagi Yayasan Pelajaran Mara dan sejumlah RM14.96 juta bagi GIATMARA Sdn. Bhd. di dalam Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2018. Sejumlah RM56.28 juta tersebut didapati direkodkan sebagai lebih terkumpul dalam tahun semasa. c. Elaun Rosot Nilai Penghutang Pinjaman Pelajaran berkurang nyata sejumlah RM118.18 juta kerana MARA tidak mengambil kira elaun rosot nilai ke atas 4,639 pinjaman berstatus 'Telah Dibawa Kepada Unit Undang-undang'.

BIL.	ASAS PENDAPAT
	d. Program The Baron adalah satu program khas bagi mewujudkan, membangun dan meningkatkan peluang-peluang perniagaan dalam industri strategik melalui penyediaan kemudahan dan pelbagai insentif. Objektif utama program ini adalah untuk membantu usahawan korporat Bumiputera memiliki bilangan ekuiti, memberikan kuasa mentadbir dan seterusnya menerajui sebuah syarikat berpotensi di mana penerima pinjaman dikehendaki membuat bayaran balik pinjaman mengikut terma dalam perjanjian. Sehingga 31 Disember 2018, MARA tidak melaporkan sejumlah RM290.86 juta sebagai penghutang Program The Baron melibatkan seramai 93 peminjam dalam Penyata Kedudukan Kewangan. e. Wang tunai dan baki di bank dalam Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2018 berkurang nyata sejumlah RM56.93 juta walaupun amaun tersebut telah dikreditkan ke akaun bank Majlis Amanah Rakyat dalam tahun 2018. f. Pelaburan dalam syarikat subsidiari berkurang nyata sejumlah RM2.50 juta kerana sebanyak 2.50 juta unit saham berjumlah RM2.50 juta milik Asia Aerotechnic Sdn. Bhd. telah dihapuskan walaupun masih dalam pegangan MARA. g. Pelaburan dalam syarikat subsidiari iaitu Asia Aerotechnic Sdn. Bhd terlebih nyata sejumlah RM1.97 juta kerana termasuk dalam kos pelaburan tersebut adalah sejumlah RM1.97 juta yang merupakan perbelanjaan bagi program <i>European Aviation Safety Agency</i>.
	Yayasan Pelajaran Mara
8.	Penghutang Perniagaan dan Pemiutang Perniagaan subsidiari Yayasan Pelajaran Mara, iaitu YPM Insurance Brokers (1974) Sdn. Bhd. di dalam Penyata Kedudukan Kewangan Kumpulan pada 31 Disember 2018 masing-masing berjumlah RM2.55 juta dan RM3.35 juta tidak dapat disahkan.
	Perbadanan Harta Intelek Malaysia
9.	a. Simpanan tetap bagi Bank Islam Investment Management Berhad berjumlah RM85.53 juta di penyata kedudukan kewangan yang sebenarnya adalah unit amanah berjumlah RM46.30 juta pada 31 Disember 2018. MYIPO tidak melaporkan secara berasingan akaun unit amanah di penyata kewangan. Secara keseluruhan, pelaburan dalam unit amanah telah terlebih dinyatakan di penyata kedudukan kewangan dan berkurang nyata di penyata pendapatan komprehensif sebanyak RM39.30 juta. Selain itu, faedah simpanan tetap berjumlah RM5.13 juta juga telah terlebih nyata di penyata pendapatan komprehensif. Kesilapan perakaunan ini telah dikenal pasti pada bulan Mei 2019 dan laporan siasatan terhadap perkara ini masih dalam tindakan. b. Pinjaman berjumlah RM68.84 juta berbeza dengan pengesahan pinjaman daripada Bank Kerjasama Rakyat Malaysia berjumlah RM69.07 juta. Berdasarkan pengesahan Bank Kerjasama Rakyat Malaysia perbezaan sejumlah RM231,626 merupakan bayaran pendahuluan. Pendahuluan ini merupakan bayaran balik pinjaman prinsipal yang telah dibayar dalam tempoh pertangguhan bayaran balik prinsipal yang telah diluluskan oleh Bank Rakyat pada bulan Disember 2017. Bagaimanapun ketetapan amaun pendahuluan bayaran balik pinjaman prinsipal tidak dapat disahkan kerana dokumen sokongan mengenai tarikh sebenar permulaan pertangguhan bayaran balik prinsipal pinjaman tidak dikemukakan oleh Bank Rakyat.
	Lembaga Getah Malaysia
10.	a. Sehingga 31 Disember 2018, Lembaga Getah Malaysia (LGM) telah membuat perbelanjaan sejumlah RM92.65 juta, iaitu 7% daripada nilai kontrak berjumlah RM1.192 bilion bagi Projek Pembangunan Lima (5) Fasiliti di Sungai Buloh. Projek tersebut telah dilaksanakan mulai 7 April 2013 dan sepatutnya siap pada 30 Ogos 2018. Bagaimanapun, kemajuan projek setakat 31 Disember 2018 adalah sebanyak 1.5%. Pada 1 Jun 2018, LGM telah memberi Notis Penamatan Kontrak kepada <i>Project Delivery Partner</i> seperti yang diperuntukkan dalam kontrak setelah Proses Penamatan Kontrak Secara <i>Mutual Cessation</i> tidak berjaya. Bagaimanapun, LGM tidak membuat penilaian terhadap penjejasan nilai bagi perbelanjaan projek yang telah dibuat setakat 31 Disember 2018. b. Termasuk di dalam Pendahuluan Cukai berjumlah RM21.55 juta pada tahun 2018 adalah merupakan pembayaran cukai ansuran tahun taksiran 2018 sejumlah RM20.34 juta. Selain itu, Peruntukan Percukaian yang dinyatakan di dalam penyata kewangan LGM tahun 2018 berjumlah RM13.93 juta telah berkurang diperuntukkan sejumlah RM5.78 juta berbanding pengiraan peruntukan cukai berjumlah RM19.71 juta oleh ejen cukai. Tiada penyesuaian dan pelarasan dibuat terhadap pendahuluan cukai dan peruntukan cukai dengan sewajarnya. c. Pada 31 Disember 2018, LGM tidak membuat peruntukan manfaat pekerja bagi Gantian Cuti Rehat dengan anggaran peruntukan sejumlah RM5.88 juta. Ini menyebabkan jumlah liabiliti bukan semasa dan semasa tidak dinyatakan dengan benar dan saksama. d. Termasuk dalam Deposit, Wang Tahanan dan Lain-lain berjumlah RM18.80 juta merupakan baki cek belum dikemukakan berjumlah RM2.71 juta. Cek tersebut telah tamat tempoh dan perbelanjaan yang terlibat telah dibatalkan. Ini menyebabkan baki bagi tanggungan pelbagai, Kerja Dalam Kemajuan, perbelanjaan bekalan dan perkhidmatan telah terlebih catat pada tahun kewangan 2018.

BIL.	ASAS PENDAPAT
	Lembaga Tabung Angkatan Tentera Pelaburan Lembaga Tabung Angkatan Tentera (LTAT) dalam tujuh (7) syarikat subsidiari pada tahun 2018 adalah berjumlah RM5.094 bilion. Termasuk dalam jumlah tersebut adalah kos pelaburan di Boustead Holdings Berhad berjumlah RM2.551 bilion dan Boustead Plantation Berhad berjumlah RM308.12 juta. Nilai pasaran pada 31 Disember 2018 bagi Boustead Holdings Berhad dan Boustead Plantation Berhad adalah masing-masing berjumlah RM1.699 bilion dan RM203.23 juta. LTAT tidak membuat penjejasan nilai bagi Boustead Holdings Berhad berjumlah RM852.40 juta dan Boustead Plantation Berhad berjumlah RM104.89 juta. Pelaburan dalam syarikat subsidiari tersebut yang tidak dinyatakan pada harga pasaran menyebabkan keuntungan tahun semasa terlebih nyata sejumlah RM957.29 juta. Laporan Mengenai Keperluan Perundangan dan Peraturan Lain Berdasarkan keperluan Akta Tabung Angkatan Tentera 1973 (Akta 101), saya juga melaporkan perkara berikut: 11. Mengikut Seksyen 15(1)(a) Akta 101, LTAT boleh melabur tidak kurang daripada 70% dalam pelaburan yang dibenarkan oleh atau di bawah Akta Pemegang Amanah 1949. Bagaimanapun, LTAT hanya membuat pelaburan berjumlah RM2.614 bilion atau 29%, iaitu kurang 41% daripada had ditetapkan. Seksyen 15(1)(b) pula membenarkan LTAT melabur tidak melebihi 30% dalam pelaburan ekuiti sama ada tidak disenaraikan atau disenaraikan di bursa saham yang ditubuhkan di Malaysia. Bagaimanapun, LTAT telah membuat pelaburan berjumlah RM6.408 bilion atau 71% iaitu melebihi 41% daripada had ditetapkan. Hal-hal Lain Pada 30 September 2019, LTAT telah mengisytiharkan dividen bagi tahun 2018 pada kadar 2% bersamaan RM161 juta. Bagaimanapun, Laporan Cadangan Pembayaran Dividen Tahun 2018 oleh aktuari menyatakan pembayaran dividen pada kadar 2% akan menjejaskan keupayaan LTAT untuk membayar liabilitinya. Bagi merealisasikan pembayaran dividen tersebut, Kerajaan telah meluluskan permohonan LTAT untuk mengecualikan baki pembayaran dividen bagi caruman Kerajaan berjumlah RM228 juta kepada Kumpulan Wang Amanah Persaraan. Pengecualian ini menjadikan kerugian terkumpul pada tahun 2018 berjumlah RM66 juta kepada keuntungan terkumpul RM162 juta iaitu keuntungan yang bukan daripada aktiviti utama LTAT.
	Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan a. Pinjaman Kepada Syarikat Kumpulan dan Berkaitan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan (FELDA) adalah berjumlah RM2.357 bilion (2017 : RM2.791 bilion). Termasuk dalam item ini adalah penjejasan yang dinyatakan semula daripada sejumlah RM1.309 bilion kepada RM691.68 juta. FELDA telah membuat pembalikan (<i>reversal</i>) penjejasan berjumlah RM716.93 juta terhadap syarikat Felda Investment Corporation Sdn. Bhd. berdasarkan andaian aliran tunai daripada projek rasionalisasi syarikat subsidiari yang dijangka selesai pada tahun 2021. Asas kepada andaian ini tidak dapat disahkan berikutan projek ini masih dalam pertimbangan Lembaga Pengarah. b. Pinjaman Kepada Peneroka pada 31 Disember 2018 adalah berjumlah RM5.070 bilion (2017 : RM5.484 bilion) terdiri daripada pinjaman bukan semasa berjumlah RM4.190 bilion (2017 : RM4.593 bilion) dan pinjaman semasa berjumlah RM880 juta (2017 : RM891.68 juta). Jumlah pinjaman tersebut tidak dapat disahkan kerana wujud perbezaan baki antara rekod kewangan berbanding senarai individu peneroka dan amaun yang tidak dapat dikenal pasti. c. Penghutang Akaun Peneroka berjumlah RM956.87 juta (2017 : RM142.50 juta) tidak dapat disahkan kerana wujud perbezaan baki antara rekod kewangan berbanding senarai individu peneroka. d. Pemiutang berjumlah RM3.533 bilion adalah termasuk pemiutang syarikat pembekal berjumlah RM28.53 juta. Amaun ini berbeza sejumlah RM231.93 juta berbanding surat pengesahan pemiutang syarikat pembekal berjumlah RM260.46 juta. FELDA telah membuat pelarasan tambahan sejumlah RM231.93 juta berdasarkan Penyata Akaun daripada pemiutang tanpa merujuk kepada invoice asal. Kelemahan kawalan dalaman perekodan pemiutang menyebabkan ketepatan baki pemiutang tidak dapat disahkan.
	PENAFIAN PENDAPAT
	Majlis Perubatan Malaysia 1. a. Majlis Perubatan Malaysia (MMC) tidak dapat menyediakan dokumen sokongan yang mencukupi bagi pengesahan amaun permulaan dan semua transaksi tahun 2017 masing-masing berjumlah RM208,062 dan RM6.03 juta. b. Baki Buku Tunai yang ditunjukkan dalam Penyata Penyesuaian Bank CIMB tahun 2017 berjumlah RM14.41 juta tidak dapat disahkan. MMC tidak dapat menyediakan Buku Tunai tahun 2017 bagi mengesahkan baki yang direkod di Penyata Penyesuaian Bank ini.

BIL.	ASAS PENDAPAT
	c. Baki Penyata Penyesuaian Bank CIMB dan baki Buku Tunai tahun 2018 berbeza berjumlah RM2.99 juta. MMC tidak dapat menyediakan penyesuaian yang tepat dan bersamaan dengan baki akhir seperti yang ditunjukkan dalam Buku Tunai tahun 2018. d. MMC tidak dapat menyediakan dokumen sokongan bagi semua pemiutang bernilai RM214,013 untuk semakan dan pengesahan. e. Termasuk dalam Penyata Aliran Tunai MMC adalah nilai aset diterima secara hadiah daripada Kerajaan berjumlah RM693,400 sebagai aktiviti pelaburan. Penyata Aliran Tunai sepatutnya merekodkan transaksi terimaan dan bayaran tunai untuk memperoleh hartanah, loji dan peralatan serta aset tidak ketara dan aset jangka panjang lain.

Sumber: Sijil Ketua Audit Negara Tahun 2018

5. PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DI PARLIMEN

5.1. Mengikut Seksyen 7 Akta Badan Berkanun (Akaun dan Laporan Tahunan) 1980 (Akta 240), setiap Badan Berkanun Persekutuan dikehendaki mengemukakan penyata kewangan bersama Laporan Aktiviti kepada Menteri dalam tempoh satu (1) bulan selepas menerima penyata kewangan yang telah diaudit. Menteri kemudiannya dikehendaki membentangkan penyata tersebut di Parlimen dengan segera.

5.2. **Sebanyak dua (2) penyata kewangan Agensi Persekutuan bagi tahun 2019 telah diaudit dan Agensi Persekutuan berkenaan telah membentangkannya di Parlimen** seperti dalam **Jadual 5.1**.

JADUAL 5.1
PENYATA KEWANGAN TAHUN 2019 YANG TELAH
DIBENTANGKAN DI PARLIMEN SETAKAT 30 SEPTEMBER 2020

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	TARIKH PEMBENTANGAN	
		DEWAN RAKYAT	DEWAN NEGARA
1.	Bank Negara Malaysia (BNM)	21.07.2020	02.09.2020
2.	Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (PIDM)	29.07.2020	09.09.2020

Sumber: Laman Sesawang Parlimen Malaysia

6. ANALISIS ISU BERKAITAN PENGAUDITAN PENYATA KEWANGAN

Pelaporan penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 menekankan kepada enam (6) perkara utama, iaitu Kerja Dalam Kemajuan, Terimaan Tidak Dikenal Pasti, Hartanah Pelaburan, Aset Luar Jangka dan Liabiliti Luar Jangka, Kakitangan Pengurusan Utama dan Pendedahan Berkenaan Kesan Pandemik Covid-19. Analisis dibuat terhadap 69 penyata kewangan Agensi Persekutuan yang telah dimuktamadkan. Isu yang berkaitan telah dibangkitkan dalam surat pengurusan dan sebahagiannya telah diambil tindakan penambahbaikan atau pelarasan oleh Agensi Persekutuan. **Teguran kepada Agensi Persekutuan turut dibuat oleh Jabatan Audit Negara dengan menghantar *Advisory Letter***

kepada Agensi berkenaan sebagai satu peringatan serius agar lebih teliti dalam penyediaan penyata kewangan yang mematuhi piawaian perakaunan. Perenggan ini juga meliputi analisis terhadap Lebihan atau Kurangan Terkumpul dan Analisis Nisbah Hutang bagi 62 Agensi Persekutuan yang diberikan sijil dengan Pendapat Tanpa Teguran.

6.1. Kerja Dalam Kemajuan

6.1.1. Kerja Dalam Kemajuan (KDK) merujuk kepada kerja yang masih belum disempurnakan pada akhir tempoh kewangan termasuk kerja pengubahsuaian dan penambahbaikan serta menaik taraf sistem. KDK yang telah siap akan dikelaskan sebagai aset (Hartanah Pelaburan; Hartanah, Loji Dan Peralatan termasuk Aset Infrastruktur dan Aset Tak Ketara) atau belanja. Analisis ini tidak mengambil kira KDK yang diiktiraf sebagai Inventori, KDK bagi entiti yang merupakan syarikat kontraktor dan KDK bagi entiti yang menjalankan aktiviti pembangunan hartanah walaupun aktiviti berkenaan bukan aktiviti utama entiti tersebut.

6.1.2. Dalam penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 yang disijilkan setakat 30 September 2020, sebanyak sembilan (9) Agensi Persekutuan didapati telah membuat pendedahan berkaitan KDK. Perkara mengenai ketidakpatuhan pendedahan KDK bagi sembilan (9) agensi ini dilaporkan dalam surat pengurusan dan dibincangkan dalam Mesyuarat Pra Penutup (*Pre-Exit Conference*) dan Mesyuarat Penutup (*Exit Conference*). Butiran lanjut adalah dalam **Jadual 6.1**.

JADUAL 6.1
KETIDAKPATUHAN BERKAITAN KERJA DALAM KEMAJUAN

BIL.	ISU AUDIT	AGENSI PERSEKUTUAN
1.	Agensi tidak menjelaskan dasar perakaunan bagi KDK bagi aset tak ketara dalam Nota kepada Penyata Kewangan.	ASM, LJT, LPP, PTPK
2.	KDK yang telah siap tidak dipermodalkan sebagai aset/aset tak ketara.	FRIM, LKIM, MPM, PTPK, USIM
3.	KDK berkurang nyata kerana agensi tidak merekodkan wang jaminan pelaksanaan atau denda lewat.	LKIM, UMP
4.	Tiada perincian bagi KDK.	FRIM, LJT

Sumber: Nota Bincang Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Tahun 2019

6.2. Terimaan Tidak Dikenal Pasti

6.2.1. Terimaan tidak dikenal pasti merupakan wang yang diterima dan dinyatakan dalam penyata bank tetapi masih belum direkodkan dalam buku tunai. Amaun ini akan ditunjukkan sebagai *unreconcile item* dalam penyata penyesuaian bank.

6.2.2. **Setakat 31 Disember 2019, terimaan tidak dikenal pasti adalah berjumlah RM25.84 juta yang melibatkan 10 Agensi Persekutuan. Daripada nilai keseluruhan, hanya sejumlah RM5.21 juta atau 20.2% terimaan tidak dikenal pasti telah diselesaikan pada tahun kewangan semasa.** Baki sejumlah RM20.63 juta atau 79.8% akan diambil tindakan susulan dalam tahun kewangan 2020. Antara punca adalah disebabkan oleh pendeposit dan tujuan pembayaran tidak dapat ditentukan, kesilapan perekodan serta tiada prosedur operasi standard yang jelas. Butiran lanjut adalah seperti dalam **Jadual 6.2**.

JADUAL 6.2
TERIMAAN TIDAK DIKENAL PASTI SETAKAT 31 DISEMBER 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	TERIMAAN TIDAK DIKENAL PASTI	
		JUMLAH (RM Juta)	PUNCA
1.	Lembaga Jurukur Tanah Malaysia (LJT)	8.83	Terimaan atas talian tidak dapat disesuaikan dengan tujuan bayaran deposit fi ukur yang dilaksanakan oleh tuan tanah.
2.	Universiti Teknologi Malaysia (UTM)	5.80	Kesilapan perakaunan dan tujuan pembayaran oleh pendeposit secara atas talian tidak dapat ditentukan.
3.	Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM)	2.69	Tujuan pembayaran oleh pendeposit secara atas talian tidak dapat ditentukan.
4.	Universiti Malaysia Sabah (UMS)	2.65	
5.	Universiti Sultan Zainal Abidin (UniSZA)	0.31	
6.	Lembaga Pelabuhan Kelang (LPK)	0.19	Pendeposit tidak dapat dikenal pasti kerana terimaan dibuat melalui <i>Cash Deposit Machine</i> .
7.	Universiti Malaysia Pahang (UMP)	0.10	Tujuan pembayaran oleh pendeposit secara atas talian tidak dapat ditentukan.
8.	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM)	0.06	Pendeposit tidak dapat dikenal pasti kerana terimaan dibuat melalui <i>Cash Deposit Machine</i> .
JUMLAH KESELURUHAN		20.63	

Sumber: Nota Bincang Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Tahun 2019

Pendapat Audit	Terimaan tidak dikenal pasti yang masih belum diselesaikan dan dilaraskan ke akaun yang sepatutnya menyebabkan baki akaun yang berkenaan tidak dilaporkan dengan tepat.

6.3. Hartanah Pelaburan

6.3.1. Piawaian perakaunan MFRS 140, MPERS 16 dan MPSAS 16 secara amnya menyatakan hartanah pelaburan adalah hartanah (tanah, bangunan, sebahagian daripada bangunan atau kedua-duanya) yang dipegang untuk memperoleh sewa atau peningkatan modal, atau kedua-duanya. Selain itu, ia bukan untuk digunakan dalam pengeluaran, tujuan pentadbiran, pembekalan barangan dan perkhidmatan serta jualan dalam operasi biasa entiti.

6.3.2. **Sebanyak tiga (3) isu Audit berkaitan hartanah pelaburan dibangkitkan melibatkan tiga (3) Agensi Persekutuan.** Isu ini dibangkitkan dalam surat pengurusan dan semuanya telah diambil tindakan dan pelarasan oleh Agensi Persekutuan. Butiran lanjut adalah dalam **Jadual 6.3**.

JADUAL 6.3
PENEMUAN AUDIT BERKAITAN HARTANAH PELABURAN

BIL.	ISU AUDIT	AGENSI PERSEKUTUAN
1.	Agensi tidak menjelaskan asas pengiktirafan hartanah pelaburan dalam Nota kepada Penyata Kewangan.	Institut Penyelidikan Perhutanan Malaysia (FRIM)
2.	Hartanah pelaburan terkurang nyata disebabkan kesilapan dalam pengiraan susut nilai.	LGM Properties Corporation (LGMPC)
3.	Bangunan yang disewakan tidak diklasifikasikan sebagai hartanah pelaburan.	Perwira Niaga Malaysia (PERNAMA)

Sumber: Nota Bincang Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Tahun 2019

Pendapat Audit	Piawaian perakaunan mengenai hartanah pelaburan masih tidak dipatuhi sepenuhnya.

6.4. Lebihan Atau Kurangan Terkumpul

6.4.1. MFRS 101 dan MPSAS 1 Pembentangan Penyata Kewangan menetapkan semua item hasil dan belanja yang diiktiraf dalam sesuatu tempoh hendaklah dimasukkan ke dalam lebihan atau kurangan, melainkan piawaian perakaunan tersebut menghendaki sebaliknya. MPERS 2 Konsep Dan Prinsip Pervasif menetapkan lebihan atau kurangan adalah perbezaan antara hasil dan perbelanjaan.

6.4.2. Berdasarkan lebih atau kurang terkumpul bagi 62 penyata kewangan yang diberi sijil dengan Pendapat Tanpa Teguran bagi tahun berakhir 2019, sebanyak 58 Agensi Persekutuan mempunyai lebih terkumpul pada tahun 2019 berjumlah RM69.772 bilion berbanding tahun 2018 sejumlah RM65.143 bilion, iaitu peningkatan sejumlah RM4.629 bilion. Sebanyak empat (4) Agensi Persekutuan pula mempunyai kurang terkumpul berjumlah RM642.10 juta pada tahun 2019 berbanding tahun 2018 yang melibatkan lima (5) Agensi Persekutuan berjumlah RM552.26 juta, iaitu peningkatan sejumlah RM89.84 juta. Perbandingan lebih atau kurang terkumpul pada tahun 2019 dan 2018 adalah seperti dalam **Jadual 6.4**.

JADUAL 6.4
PERBANDINGAN LEBIHAN/KURANGAN TERKUMPUL
BAGI TAHUN 2019 DAN 2018 BAGI AGENSI PERSEKUTUAN
YANG DIKELUARKAN SIJIL DENGAN PENDAPAT TANPA TEGURAN PADA TAHUN 2019

BUTIRAN	TAHUN 2019*		TAHUN 2018		PENINGKATAN/ (PENURUNAN)			
	BIL. AGENSI	JUMLAH (RM Juta)	BIL. AGENSI	JUMLAH (RM Juta)	AGENSI		JUMLAH	
					BIL.	%	(RM Juta)	%
Lebih Terkumpul	58	69,772.40	57	65,143.55	1	1.8	4,628.85	7.1
Kurangan Terkumpul	4	(642.10)	5	(552.26)	(1)	(20.0)	89.84	16.2

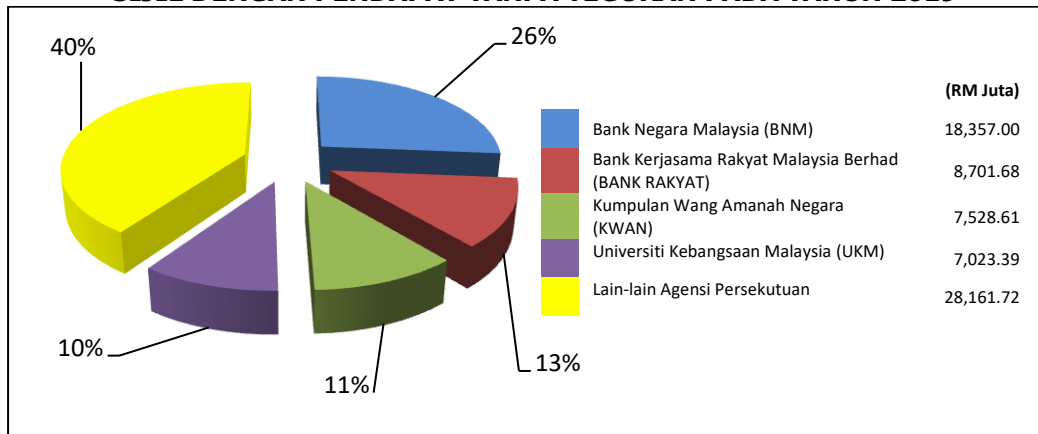
Sumber: Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Bagi Tahun 2019

Nota : *Semua Penyata Kewangan adalah bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 kecuali bagi Penyata Kewangan MIA yang berakhir pada 30 Jun 2020

6.4.3. Analisis terhadap lebih terkumpul berjumlah RM69.772 bilion pada tahun berakhir 2019 seperti dalam **Carta 6.1** dan disumbangkan antaranya oleh perkara seperti berikut:

- a. Peningkatan pendapatan terutamanya pendapatan Bank Negara Malaysia (BNM) yang meningkat sejumlah RM1.795 bilion pada tahun 2019.
- b. Keuntungan bersih berjumlah RM77.88 juta daripada aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi pada tahun 2019 berbanding kerugian berjumlah RM226.51 juta pada tahun 2018 bagi Kumpulan Wang Amanah Negara.

CARTA 6.1
LEBIHAN TERKUMPUL BAGI AGENSI PERSEKUTUAN YANG DIKELUARKAN
SIJIL DENGAN PENDAPAT TANPA TEGURAN PADA TAHUN 2019

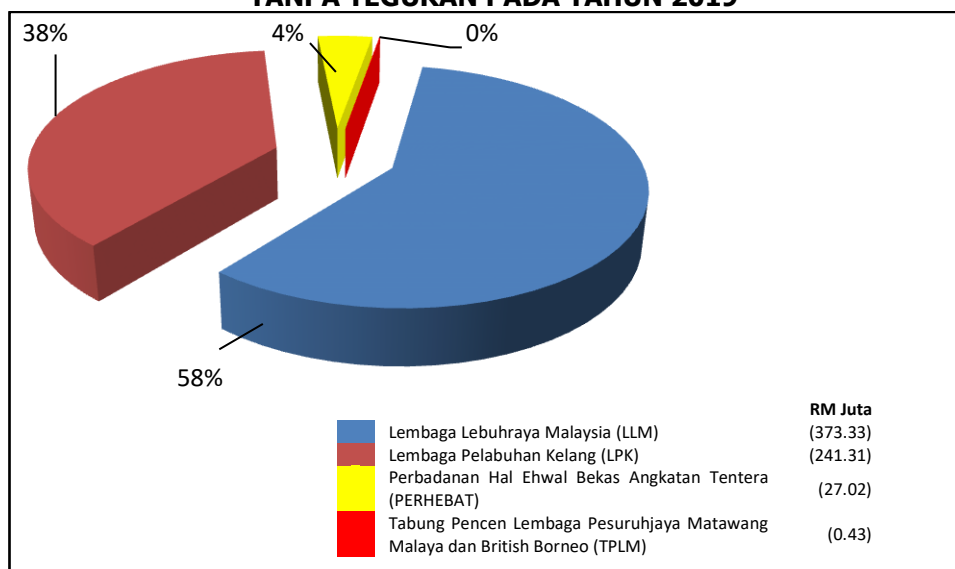

Sumber: Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Bagi Tahun 2019

6.4.4. Kurangan terkumpul berjumlah RM642.10 juta pada tahun berakhir 2019 seperti dalam **Carta 6.2** antaranya disebabkan oleh perkara seperti berikut:

- Lembaga Lebuhraya Malaysia (LLM) telah membuat hapus kira kos lebuhraya yang diserahkan tetapi tidak diimbuh balik oleh Kerajaan sejumlah RM265.45 juta.
- Kerugian Lembaga Pelabuhan Kelang (LPK) adalah disebabkan hasil yang dijana tidak dapat menanggung perbelanjaan operasi untuk susut nilai aset dan faedah pinjaman.
- Kerugian Perbadanan Hal Ehwal Bekas Angkatan Tentera (PERHEBAT) pada tahun 2019 adalah disebabkan oleh peruntukan manfaat pekerja berjumlah RM23.40 juta.
- Kurangan terkumpul Tabung Pencen Lembaga Pesuruhjaya Matawang Malaya dan British Borneo (TPLM) meningkat disebabkan hasil tidak dapat menampung bayaran kepada pesara dan balu pesara TPLM.

CARTA 6.2
KURANGAN TERKUMPUL BAGI AGENSI PERSEKUTUAN
YANG DIKELUARKAN SIJIL DENGAN PENDAPAT
TANPA TEGURAN PADA TAHUN 2019

Sumber: Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Bagi Tahun 2019

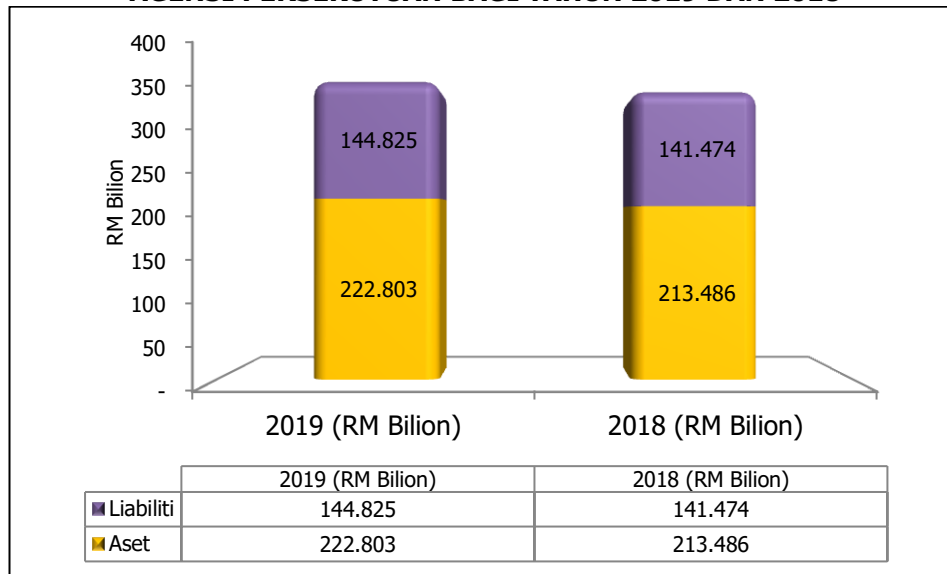
Pendapat Audit

Agensi Persekutuan yang mencatatkan lebih terkumpul tertinggi menjana pendapatan dalaman dan tidak bergantung kepada geran Kerajaan. Bagaimanapun, Agensi Persekutuan yang mengalami kurang terkumpul memerlukan suntikan dana Kerajaan.

6.5. Analisis Nisbah Hutang

6.5.1. Kedudukan aset tahun 2019 bagi 62 Agensi Persekutuan berjumlah RM222.803 bilion telah mencatat peningkatan sejumlah RM9.317 bilion atau 4.4% berbanding tahun 2018 berjumlah RM213.486 bilion. Kedudukan liabiliti tahun 2019 bagi 62 Agensi Persekutuan berjumlah RM144.825 bilion telah mencatat peningkatan sejumlah RM3.351 bilion atau 2.4% berbanding tahun 2018 berjumlah RM141.474 bilion. Butiran lanjut adalah seperti dalam **Carta 6.3**.

CARTA 6.3
KEDUDUKAN ASET DAN LIABILITI
AGENSI PERSEKUTUAN BAGI TAHUN 2019 DAN 2018

Sumber: Penyata Kewangan Agensi Persekutuan Bagi Tahun 2019

6.5.2. Nisbah hutang merupakan jumlah liabiliti berbanding jumlah aset. Nisbah hutang bertujuan untuk mengukur kemampuan Agensi Persekutuan memenuhi obligasi kepada pemiutang. Pada umumnya, nisbah hutang yang rendah menggambarkan ketidakbergantungan kepada pinjaman bagi menjalankan operasi.

6.5.3. Analisis Audit menunjukkan **25 Agensi Persekutuan yang diberikan sijil dengan Pendapat Tanpa Teguran mencatatkan nisbah hutang antara 0.5 hingga 2** seperti dalam **Jadual 6.5**.

JADUAL 6.5
SENARAI AGENSI PERSEKUTUAN YANG MENCATATKAN
NISBAH HUTANG ANTARA 0.5 HINGGA 2 BAGI TAHUN 2019

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	LIABILITI (a) (RM Juta)	ASET (b) (RM Juta)	NISBAH HUTANG (c)=(a):(b)
1.	Perbadanan Hal Ehwal Bekas Angkatan Tentera (PERHEBAT)	50.26	25.68	2.0 : 1
2.	Lembaga Lebuhraya Malaysia (LLM)	1,821.54	1,448.21	1.3 : 1
3.	Lembaga Pelabuhan Kelang (LPK)	3,770.02	4,155.88	0.9 : 1
4.	Bank Simpanan Nasional (BSN)	31,022.47	34,301.25	0.9 : 1
5.	Universiti Sultan Zainal Abidin (UniSZA)	973.49	1,089.55	0.9 : 1
6.	Universiti Malaysia Pahang (UMP)	874.72	1,009.82	0.9 : 1
7.	Lembaga Jurukur Tanah Malaysia (LJT)	1,686.49	1,959.43	0.9 : 1
8.	Universiti Teknikal Malaysia Melaka (UTeM)	797.73	932.58	0.9 : 1
9.	Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (BANK RAKYAT)	90,221.94	109,370.40	0.8 : 1

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN	LIABILITI (a) (RM Juta)	ASET (b) (RM Juta)	NISBAH HUTANG (c)=(a):(b)
10.	Universiti Utara Malaysia (UUM)	790.57	996.75	0.8 : 1
11.	Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah (KEDA)	211.07	271.74	0.8 : 1
12.	Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP)	1,192.55	1,595.40	0.7 : 1
13.	Universiti Malaysia Terengganu (UMT)	496.06	705.41	0.7 : 1
14.	Bank Negara Malaysia (BNM)	308.33	451.60	0.7 : 1
15.	Universiti Sains Islam Malaysia (USIM)	605.23	896.86	0.7 : 1
16.	Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)	1,320.65	1,999.20	0.7 : 1
17.	Perbadanan Perwira Harta Malaysia (PPHM)	163.45	247.59	0.7 : 1
18.	Perbadanan Produktiviti Malaysia (MPC)	50.42	80.92	0.6 : 1
19.	Perwira Niaga Malaysia (PERNAMA)	213.15	342.28	0.6 : 1
20.	Perbadanan Pembangunan Perdagangan Luar Malaysia (MATRADE)	120.38	195.90	0.6 : 1
21.	Akademi Sains Malaysia (ASM)	15.39	25.11	0.6 : 1
22.	Universiti Putra Malaysia (UPM)	1,368.94	2,285.17	0.6 : 1
23.	Perbadanan Pembangunan Kampong Bharu (PKB)	50.86	86.72	0.6 : 1
24.	Universiti Sains Malaysia (USM)	827.46	1,452.47	0.6 : 1
25.	Lembaga Pelabuhan Kemaman (LP KEMAMAN)	124.70	246.18	0.5 : 1

Sumber: Penyata Kewangan Tahun 2019

6.5.4. Nisbah hutang tertinggi bagi enam (6) Agensi Persekutuan disebabkan oleh perkara seperti berikut:

- Peruntukan manfaat kakitangan PERHEBAT berjumlah RM23.40 juta atau 46.6% daripada jumlah liabiliti keseluruhan RM50.26 juta.
- Dana Pembangunan Lebu Raya LLM berjumlah RM958.15 juta dan pinjaman daripada Kerajaan berjumlah RM767.98 juta dengan jumlah keseluruhan RM1,726.13 juta atau 94.8% daripada jumlah liabiliti keseluruhan RM1,821.54 juta.
- Pinjaman daripada Kerajaan di LPK berjumlah RM3,664.98 juta atau 97.2% daripada jumlah liabiliti keseluruhan RM3,770.02 juta.
- Deposit BSN daripada pelanggan bank berjumlah RM22,602.44 juta atau 72.9% daripada jumlah liabiliti keseluruhan RM31,022.47 juta.
- Geran tertunda UniSZA berjumlah RM953.12 juta atau 97.9% daripada jumlah liabiliti keseluruhan RM973.49 juta.
- Pendapatan Tertunda (Pembangunan) UMP berjumlah RM786.29 juta atau 89.9% daripada jumlah liabiliti keseluruhan RM874.72 juta.

**Pendapat
Audit**

**Nisbah hutang yang tinggi menunjukkan kebergantungan
Agensi Persekutuan kepada pinjaman dan geran Kerajaan.**

6.6. Aset Luar Jangka Dan Liabiliti Luar Jangka

6.6.1. MFRS 137 dan MPSAS 19 Peruntukan, Liabiliti Luar Jangka dan Aset Luar Jangka serta MPERS 21 Peruntukan dan Luar Jangka menyatakan:

- a. Aset atau obligasi yang mungkin timbul daripada peristiwa lepas, dan kewujudannya akan hanya disahkan apabila berlakunya atau tidak berlakunya satu atau lebih peristiwa masa hadapan yang tidak pasti, dan bukan di bawah kawalan penuh entiti itu; atau
- b. Obligasi kini yang timbul daripada peristiwa lepas, tetapi tidak diiktiraf kerana tiada kebarangkalian bahawa aliran keluar sumber yang mengandungi manfaat ekonomi atau potensi perkhidmatan akan diperlukan untuk menyelesaikan obligasi tersebut. Amaun obligasi ini tidak boleh diukur dengan pasti.

6.6.2. Aset Luar Jangka dan Liabiliti Luar Jangka perlu didedahkan dalam nota kepada penyata kewangan kecuali kebarangkalian aliran keluar masuk sumber yang mengandungi manfaat ekonomi adalah tipis.

6.6.3. Berdasarkan penyata kewangan **bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 yang disijilkan setakat 30 September 2020, sebanyak empat (4) Agensi Persekutuan telah membuat pendedahan berkaitan aset luar jangka** seperti dalam **Jadual 6.6**. Sebanyak 15 Agensi Persekutuan telah membuat pendedahan berkaitan liabiliti luar jangka seperti dalam **Jadual 6.7**.

JADUAL 6.6
PENDEDAHAN NOTA ASET LUAR JANGKA

BIL.	PENDEDAHAN
1.	Bank Negara Malaysia Nilai aset luar jangka pada 31 Disember 2019 ialah RM1.400 bilion. Aset ini terdiri daripada pendanaan Bank Negara Malaysia (BNM) kepada Tabung Amanah Pusat Kepimpinan Kewangan Antarabangsa (International Centre for Leadership in Finance, ICLIF) berjumlah RM800 juta dan Tabung Amanah Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (International Centre for Education in Islamic Finance, INCEIF) berjumlah RM600 juta. Pendanaan untuk membiayai aktiviti berkaitan dengan latihan, penyelidikan dan pembangunan sumber manusia dalam bidang perbankan dan perkhidmatan kewangan yang dikendalikan masing-masing oleh Pusat Kepimpinan dan Tadbir Urus ICLIF dan INCEIF. Surat Ikatan Amanah memperuntukkan bahawa jumlah pendanaan tersebut akan dikembalikan kepada BNM apabila institusi mampu berdikari pada masa hadapan.
2.	Yayasan Tun Razak Berdasarkan laporan pada 8 Disember 2017, Mahkamah Tinggi memerintahkan pada 24 Julai 2017 agar defendan membayar sejumlah RM177.25 juta kepada semua pemegang bon. Unit nominal bon yang dipegang oleh Yayasan Tun Razak (YTR) adalah 1,000,000 unit manakala anggaran pemulihan yang akan diperoleh oleh YTR adalah RM1.74 juta. Pada 18 September 2019, Mahkamah Rayuan sebulat suara memutuskan untuk menolak rayuan defendan.

BIL.	PENDEDAHAN
	Bagaimanapun, perbicaraan kes ditangguhkan kerana kes disambung ke Mahkamah Persekutuan. Mahkamah Persekutuan telah menetapkan 13 Ogos 2020 untuk mendengar rayuan pendakwaan terhadap keputusan Mahkamah Rayuan.
3.	Lembaga Lebuhraya Malaysia Lembaga Lebuhraya Malaysia (LLM) telah menuntut sejumlah RM54,700 daripada peguam panel yang telah dilantik untuk mengendalikan kes guaman LLM. Tuntutan disebabkan peguam panel tersebut gagal mengendalikan kes diberi dan LLM telah mengeluarkan notis tuntutan bertarikh 5 Ogos 2020 kepada rakan-rakan kongsi.
4.	Akademi Sains Malaysia Pada tahun 2018, pihak Akademi Sains Malaysia (ASM) telah mengambil tindakan undang-undang terhadap seorang pekerja di atas kesalahan pecah amanah dan penipuan transaksi yang dilakukan oleh beliau dan telah disabitkan di Mahkamah Tinggi Malaya, Kuala Lumpur. Beliau diarahkan untuk membayar ganti rugi sejumlah RM1.69 juta kepada ASM atas kesalahan yang dilakukan. Memandangkan kemungkinan ketidakmampuan beliau untuk membayar ganti rugi tersebut, ASM telah dinasihati oleh Mahkamah Tinggi Malaya Kuala Lumpur untuk memfailkan status kebangkrutan terhadap beliau. Justeru itu, permintaan untuk mengeluarkan notis kebangkrutan telah dipohon oleh ASM pada 30 Ogos 2018. Sebarang pembayaran yang dilakukan oleh beliau selepas disahkan bankrap akan terus dibuat ke Jabatan Insolvensi. Tiada peruntukan dinyatakan dalam penyata kewangan ASM. Bagaimanapun, kos undang-undang berkaitan telah diakrukan dalam penyata kedudukan kewangan.

Sumber: Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2019

JADUAL 6.7 PENDEDAHAN NOTA LIABILITI LUAR JANGKA

BIL.	PENDEDAHAN
1.	Perbadanan Insurans Deposit Malaysia Pada tahun 2018, kontraktor utama pembinaan pusat pemulihan bencana Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (PIDM) telah membuat tuntutan melalui prosiding timbang tara. PIDM telah memfailkan kes pembelaan dan membuat tuntutan balas terhadap kontraktor utama tersebut. Pendedahan tuntutan terhadap PIDM adalah sejumlah RM1.20 juta. Sehingga 31 Disember 2019, keputusan bagi prosiding timbang tara masih belum diperolehi. Selepas mengambil kira nasihat penasihat undang-undang, berkemungkinan tuntutan tersebut boleh berjaya adalah rendah. Oleh itu, tiada peruntukan telah dibuat dalam penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2019.
2.	Lembaga Pertubuhan Peladang Tuan Timbangtara telah memutuskan dalam <i>award</i> bertarikh 29 Disember 2017 supaya Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP) membayar sejumlah RM502,104 kepada syarikat. LPP telah membuat rayuan di Mahkamah Persekutuan, Putrajaya pada 14 Januari 2020. Tarikh bagi pengurusan kes selanjutnya belum ditetapkan.
3.	Suruhanjaya Tenaga Pada tahun 2019, saman sivil telah difailkan di Mahkamah Tinggi Shah Alam terhadap Suruhanjaya Tenaga (ST) oleh syarikat pembekal tenaga pada 16 Oktober 2019 untuk deklarasi bahawa pembatalan perakuan pendaftaran syarikat oleh ST pada 18 Januari 2019 adalah tidak sah dan menuntut sejumlah RM1.29 juta bagi kerugian akibat pembatalan tersebut.
4.	Lembaga Pembangunan Seni Visual Negara i. Lembaga Pembangunan Seni Visual Negara (LPSVN) telah melabur sejumlah RM100 juta bersama CIMB Principal Asset Management Bhd (CPAM) di bawah produk CIMB Islamic Dali Equity Theme Fund (CIMB IDETF) pada 17 Jun 2014. Satu kontrak perjanjian pelaburan telah dimeterai seperti arahan Kementerian Kewangan yang meluluskan pelaburan tersebut. Pelaburan ini telah mendapatkan kelulusan Mesyuarat Lembaga, YB Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia dan YB Menteri Kewangan selaras Akta 724. Semasa tempoh pengauditan penyata kewangan LPSVN tahun 2017 yang dilaksanakan oleh Jabatan Audit Negara pada Mei 2018, didapati terdapat pelanggaran terma kontrak pelaburan tersebut oleh CPAM yang telah menjejaskan modal pelaburan RM100 juta dan memberi kesan terhadap persembahan penyata kewangan tahun 2018. LPSVN telah melantik khidmat guaman pada 13 Mei 2019 bagi tuntutan ganti rugi berjumlah RM32.87 juta dan dalam proses perundangan. Pelaburan ini telah dinyatakan dalam penyata kewangan pada nilai saksama. ii. Baki tuntutan bagi perkhidmatan Kerja Pemulihan dan Naik Taraf Masjid Diraja Sultan Suleiman Klang telah dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2019 sebagai Akaun Belum Terima bagi Urus Niaga Pertukaran berjumlah RM150,000. Projek ini telah bermula pada 19 Julai 2016 dan telah tamat pada 28 April 2017 di mana keperluan konservasi ini telah disyorkan oleh Jabatan Warisan Negara kepada Jabatan Kerja Raya. LPSVN telah melantik khidmat guaman pada 13 Mei 2019 bagi tuntutan Akaun Belum Terima berjumlah RM150,000 dan masih dalam proses perundangan.

BIL.	PENDEDAHAN
	Universiti Kebangsaan Malaysia
5.	Sejumlah RM5.70 juta (2018: RM60,000) merupakan tuntutan luar jangka bagi kes-kes tuntutan mahkamah yang masih dalam perbicaraan. Semua kes tuntutan luar jangka ini dilindungi oleh insurans.
	Universiti Sains Malaysia
6.	Kes litigasi berjumlah RM4.09 juta masih belum selesai sehingga 31 Disember 2019.
	Universiti Putra Malaysia
7.	Sejumlah RM1.10 juta telah dilaporkan yang terdiri daripada kes Tort (kecuaian) berjumlah RM100,000 dan semakan kehakiman terhadap keputusan Jawatankuasa Tertib berjumlah RM1 juta.
	Universiti Utara Malaysia
8.	i. Satu jaminan korporat berjumlah RM2.81 juta dijadikan sebagai sekuriti bagi pinjaman berjangka salah satu syarikat subsidiari. ii. <i>Letter of awareness</i> telah diberikan kepada bank sebagai sekuriti pembiayaan perniagaan berjumlah RM45 juta bagi salah satu syarikat subsidiari. iii. Seorang bekas pekerja di salah satu syarikat subsidiari telah memfailkan saman ke atas Syarikat dan dua (2) syarikat subsidiarinya yang mana menuntut sejumlah RM15.62 juta yang melibatkan tunggakan emolumen, elaun dan komisen. Mahkamah telah memutuskan bahawa syarikat subsidiari tidak bersalah. Namun, bekas pekerja tersebut telah memfailkan rayuan di Mahkamah Rayuan untuk ditelitikan oleh Mahkamah Tinggi, yang mana perbicaraan kes tertangguh buat masa ini.
	Universiti Tun Hussein Onn Malaysia
9.	i. Anggaran kos tuntutan oleh kontraktor pembinaan terhadap Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM) berjumlah RM1.20 juta termasuk faedah dan kos prosiding adjukasi yang dijangka selesai pada tahun 2021. ii. Tuntutan oleh kontraktor perkhidmatan terhadap UTHM yang melibatkan kos tuntutan sejumlah RM80,000. Kes dijangka selesai pada tahun 2021.
	Universiti Malaysia Pahang
10.	Syarikat menuntut wang tertunggak sejumlah RM5.33 juta, caj bayaran lewat berterusan atas jumlah tertunggak hingga tarikh penghakiman, kos penyimpanan dan faedah tahunan 5% ke atas jumlah penghakiman dari tarikh penghakiman sehingga tarikh penyelesaian penuh. Bagaimanapun, syarikat telah mengemukakan satu tawaran penyelesaian luar mahkamah sebanyak RM2.50 juta pada 26 Ogos 2019 di Mahkamah Tinggi Malaya Kuantan kepada pihak UMP Holdings Sdn. Bhd.
	Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran
11.	Pada 11 Julai 2019, Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran (PTPK) telah menerima 17 saman daripada Penyedia Latihan Program B40 yang terlibat dengan kes Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia. Pada 12 Mei 2020, PTPK telah melantik firma guaman untuk mewakili PTPK dalam kes saman terhadap Penyedia Latihan B40 tersebut. Anggaran liabiliti keseluruhan saman tersebut adalah berjumlah RM8.86 juta.
	Perwira Niaga Malaysia
12.	Jaminan bank dikeluarkan untuk manfaat pihak ketiga berjumlah RM420,856.
	Perbadanan Perwira Harta Malaysia
13.	Jaminan bank untuk tiga (3) projek berjumlah RM291.23 juta dan tuntutan baki yuran pengawasan tapak projek serta pembayaran balik gaji di bawah Akta Pembayaran dan Adjudikasi Industri Pembinaan 2012 berjumlah RM504,279.
	Universiti Malaysia Sabah
14.	Tuntutan bayaran di bawah Akta Pembayaran dan Adjudikasi Industri Pembinaan 2012 berjumlah RM17.28 juta.
	Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia
15.	Barclays Bank PLC sebagai plaintif telah menyaman Malaysia Sea Best Sdn. Bhd. (MBSB) dan Majuikan Sdn. Bhd. (MSB) sebagai defendan bagi menuntut balik pinjaman bernilai 10 juta euro pada 29 Oktober 2009. Tuntutan Barclays Bank PLC terhadap Majuikan Sdn. Bhd. secara automatik telah gugur apabila MSB digulung pada 25 Mei 2017. Semua pemiutang termasuk Barclays Bank PLC telah mendapat dividen daripada penjualan aset-aset MSB yang telah selesai sepenuhnya pada Disember 2019.

Sumber: Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2019

Pendapat Audit	Pendedahan liabiliti luar jangka di Nota Kepada Penyata Kewangan oleh Agensi Persekutuan menunjukkan ketersediaan Agensi dalam menyelesaikan sesuatu tuntutan.

6.7. Kakitangan Pengurusan Utama

6.7.1. Piawaian perakaunan MFRS 124, MPERS 33 dan MPSAS 20 menetapkan kakitangan pengurusan utama adalah pihak yang mempunyai kuasa dan tanggungjawab untuk merancang, mengarah dan mengawal aktiviti entiti sama ada secara langsung atau tidak langsung. Pihak ini terdiri daripada Ahli Lembaga Pengarah, Ketua Pegawai Eksekutif dan pihak lain yang berkepentingan mengikut takrifan agensi. Manfaat merangkumi semua manfaat pekerjaan dan pertimbangan yang diberikan oleh entiti atas perkhidmatan yang diberikan. Antara manfaat yang diberi adalah emolumen dan nilai wang manfaat yang diterima atau *benefits in kind* seperti kereta, rumah, pembantu rumah dan pemandu. Entiti hendaklah mendedahkan dalam Nota kepada Penyata Kewangan berkaitan manfaat yang diberikan kepada kakitangan pengurusan utama.

6.7.2. Berdasarkan 69 penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2019 yang telah disijilkan setakat 30 September 2020, sebanyak 57 Agensi Persekutuan telah membuat pendedahan dalam Nota kepada Penyata Kewangan mengenai Manfaat Kepada Kakitangan Pengurusan Utama berjumlah RM90.57 juta. **Sebanyak tujuh (7) Agensi Persekutuan tidak membuat pendedahan Manfaat Kakitangan Pengurusan Utama dalam Nota Kepada Penyata Kewangan manakala pendedahan berkenaan Kakitangan Pengurusan Utama adalah tidak berkaitan bagi lima (5) Agensi Persekutuan** seperti dalam **Jadual 6.8**.

JADUAL 6.8
AGENSI PERSEKUTUAN YANG TIDAK MEMBUAT PENDEDAHAN
MANFAAT KAKITANGAN PENGURUSAN UTAMA

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN
PENDEDAHAN TIDAK DIBUAT	
1.	Bank Negara Malaysia (BNM)
2.	Dewan Bahasa Dan Pustaka (DBP)
3.	Kumpulan Wang Warisan (KWW)
4.	Lembaga (Penyelidikan Dan Kemajuan) Perusahaan Timah (Lembaga Timah)
5.	Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (KADA)
6.	Majlis Peperiksaan Malaysia (MPM)
7.	Majlis Sukan Wilayah Persekutuan (MSWP)

BIL.	AGENSI PERSEKUTUAN
PENDEDAHAN ADALAH TIDAK BERKAITAN	
1.	Akaun Kebajikan Kakitangan Bank Negara Malaysia (SWA)
2.	Kumpulan Wang Biasiswa Pengajian Tinggi Raja-Raja Dan Yang Dipertua-Yang Dipertua Negeri (BIASISWA RAJA-RAJA)
3.	Kumpulan Wang Jubli Perak Pulau Pinang Dan Seberang Perai (JUBLI PERAK)
4.	Kumpulan Wang Sumbangan Modal Pembetulan (KWSMP)
5.	Tabung Pencen Lembaga Pesuruhjaya Matawang Malaya Dan British Borneo (TPLM)

Sumber: Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2019

Pendapat Audit

Pendedahan mengenai Manfaat Kepada Kakitangan Pengurusan Utama bagi memastikan wujudnya akauntabiliti dan kedudukan kewangan serta prestasi Agensi Persekutuan.

6.8. Kesan Pandemik Covid-19

Pada tahun 2020, pandemik Covid-19 yang melanda negara Malaysia telah memberi kesan negatif kepada ekonomi. Berdasarkan Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 2019, sebanyak 13 Agensi Persekutuan telah membuat pendedahan berkaitan kesan Covid-19 kepada agensi tersebut. Bagaimanapun, memandangkan pandemik Covid-19 ini berlaku pada tahun 2020, ia tidak memberi kesan kepada lebih atau kurang terkumpul dalam Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 2019 (*non-adjusting event*). Butiran mengenai kesan pandemik Covid-19 yang didedahkan dalam Nota Kepada Penyata Kewangan adalah seperti dalam **Jadual 6.9**.

JADUAL 6.9
PENDEDAHAN KESAN PANDEMIK COVID-19
DALAM NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN

BIL.	PENDEDAHAN	AGENSI PERSEKUTUAN
1.	Kesan wabak Covid-19 akan dimasukkan dalam anggaran peruntukan kerugian kredit pada tahun 2020.	BSN
2.	Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah (KEDA) memberikan pengecualian sewa kepada penyewa rumah, rumah kedai, bengkel dan bangunan industri selama enam (6) bulan mulai 1 April hingga 30 September 2020 dan ini akan menyebabkan hasil KEDA berkurangan.	KEDA
3.	Bagi meringankan beban rakyat ekoran Covid-19, Kerajaan mengumumkan pemberian diskaun bil elektrik kepada pengguna Semenanjung Malaysia mulai 1 April hingga Disember 2020 melalui Pakej Rangsangan Ekonomi pada 27 Februari 2020, Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat (PRIHATIN) pada 27 Mac 2020, Bantuan PRIHATIN Elektrik (BPE) pada 20 Jun 2020 dan lanjutan diskaun PRIHATIN pada 2 Julai 2020. Pemberian diskaun ini akan ditanggung oleh Kementerian Kewangan, Kumpulan Wang Industri Elektrik (KWIE) dan Tenaga Nasional Berhad.	KWIE
4.	Pelaksanaan penangguhan bayaran balik pinjaman akan menyebabkan Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran (PTPK) tidak akan dapat membuat kutipan berjumlah RM45 juta (anggaran) sepanjang tempoh penangguhan antara April hingga September 2020. Penangguhan tempoh latihan akan menyebabkan pelanjutan tempoh mula balik bayaran pinjaman dan akan memberi kesan langsung kepada kutipan tahun 2020. Selain itu, Geran Pembangunan Kerajaan yang diterima tidak dapat	PTPK

BIL.	PENDEDAHAN	AGENSI PERSEKUTUAN
	dibayar mengikut jadual ditetapkan yang memberi kesan kepada prestasi permohonan dan kelulusan latihan pelatih dan pengeluaran pembiayaan.	
5.	Bagi tempoh 3 bulan, terimaan bagi fi pendaftaran, penilaian dan pembaharuan meningkat kerana aktiviti boleh dijalankan atas talian. Perbelanjaan bagi Mei dan Jun 2020 berkurang kerana tiada perjalanan ke luar, penggunaan utiliti dan aktiviti percetakan kerana pekerja bekerja dari rumah. Hasil fi akreditasi dijangka berkurang kerana penilaian akreditasi ke atas program yang dijalankan oleh Pemberi Pengajian Tinggi (PPT) yang perlu dibuat secara <i>audit field</i> tidak dapat dijalankan kerana penutupan semua PPT di Malaysia.	MBOT
6.	Agensi tidak dapat mengesahkan impak negatif yang ketara dan keupayaan untuk beroperasi dalam tempoh sekurang-kurangnya 12 bulan kerana dalam proses membuat analisis implikasi Perintah Kawalan secara lebih mendalam.	SPAN
7.	Terdapat penurunan pendapatan yang dijana daripada acara dan persidangan akibat daripada pengurangan bilangan kursus, latihan dan persidangan fizikal akibat daripada langkah pengurangan kos oleh perniagaan dan belanjawan latihan yang rendah.	MIA
8.	Kesan pandemik Covid-19 dinyatakan secara umum.	LGMPC, LP KEMAMAN, LP KUANTAN, LPK, LPM, MAVCOM

Sumber: Nota Kepada Penyata Kewangan

7. SYOR AUDIT

Agensi Persekutuan termasuk kementerian hendaklah peka terhadap pematuhan piawaian perakaunan dan peraturan kewangan yang berkuat kuasa. Pemantauan yang berterusan dan efektif di semua peringkat dapat memastikan penyediaan penyata kewangan adalah tepat dan saksama. Sehubungan itu, pihak Audit mengesyorkan perkara berikut:

7.1. Agensi Persekutuan perlu mengemukakan penyata kewangan mengikut tempoh masa yang ditetapkan selaras dengan Akta 240.

7.2. Pihak pengurusan Agensi Persekutuan hendaklah mengambil tindakan proaktif dan berkesan bagi menyelesaikan semua isu yang dibangkitkan.

7.3. Unit Audit Dalam/Naziran/Jawatankuasa Audit hendaklah berperanan untuk memastikan kecekapan dalam operasi dan tadbir urus melalui kawalan dalaman yang berkesan.